

OPENBAAR MINISTERIE

Wet DNA-onderzoek veroordeelden van kracht

‘Juristen moeten leren omgaan met onzekerheid’
Rijksrecherche pakt corruptie in het buitenland aan
Het Functioneel Parket houdt zicht op zaken

Inhoud

- 3 – Alles Afwegende: de zaak Awa
- 5 – Column Joan de Wijkerslooth: wie niets te verbergen heeft
- 6 – NFI klaar voor toestroom wangsljm
- 8 – Oratie prof. Broeders: juristen moeten leren omgaan met onzekerheid
- 10 – Rijksrecherche pakt buitenlandse corruptie aan
- 11 – Buitenpost Bonaire
- 12 – Column Gerard Strijards: haatzaaien
- 13 – Leeuwarder archiefcommissie redt het cultureel erfgoed
- 15 – Europa: wederzijdse erkenning?
- 17 – Terugblik op het jaar 2004
- 19 – Functioneel parket houdt zicht op zaken
- 20 – Recensies
- 21 – Uit den Lande: prestaties in Breda
- 22 – Personalía en agenda
- 24 – Uitgelicht
- 25 – Beleid en regels
- 27 – Verkeer
- 28 – AchterOM

Colofon

Opportuun, 11e jaargang nr. 1, januari 2005

Verschijningsdatum 11e jaargang nr. 2: 24 februari 2005.

Opportuun is het tijdschrift voor en van het Openbaar Ministerie. Het blad wordt gratis verstrekt aan de medewerkers van het Openbaar Ministerie en andere geïnteresseerden. Het blad verschijnt tien keer per jaar.

Redactie: De redactie is verantwoordelijk voor de inhoud van het blad. Aan de in Opportuun versterkte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan.

Eindredactie: Leo Maat

Redactieraad: Ryan Lievaart, Loes Borghuis, Heleen Rutgers, Hans Wesselink, Marcel Wolters

Vaste medewerkers: Thea van der Geest, Mirelle Herlferkamp, Angela Kaptein, Karin Mensink, Juriaan

Simonis, Ernst Wesselius, Koos Spee, Joan de Wijkerslooth

Aan dit nummer werkten verder mee: Gerard Strijards, Martine Pilaar, Ton van der Schans, Babette Obbens, Jan-Willem Grimbergen

Foto omslag: Gerhard van Roon

Ontwerp: Barlock, Den Haag

Druk: Zijlstra Drukkerij, Rijswijk

Oplage: 6.800

Redactie-adres: Voorlichtingsdienst OM, kamer 423, Prins Clauslaan 16, Postbus 20305, 2500 EH Den Haag. Telefoon 070 33 99 840 (redactie) 070 33 99 823 (abonnementenadministratie)

E-mail: maatl@sgrarr.drp.minjus.nl

Deze uitgave is gedrukt op chloorvrij gebleekt papier.

ALLES AFWEGENDE

'De zaak begon voor mij met een telefoontje van de Leeuwarder politie. Zij had de melding gekregen dat een meisje van 16 jaar behoorlijk ernstig zou zijn mishandeld door haar vriendje. Dit vriendje zou, uit jaloersheid, haar kleren in brand hebben gestoken. Daarbij zou zij ernstig verbrand zijn. Later kwamen de details binnen. Het meisje was die avond naar de woning van verdachte gegaan. Deze was kwaad op haar, omdat het meisje een vakantie-vriendje zou hebben gezoend. Zij moest zich daarover bij hem verantwoorden. De verdachte, zo werd snel duidelijk, had haar kleren ter hoogte van haar borsten met terpentijn overgoten.

Leeuwarder officier Fred Janssens over de zaak Awa: 'Toepassen volwassenenstrafrecht bij jeugdigen een moeilijke afweging'

Vervolgens had hij met een gasaansteker die kleren in brand gestoken. Het meisje zat toen op een stoel. Een sjaal was in haar mond gepropt. De eerste vlammetjes konden nog snel door haar worden gedoofd. Andermaal stak de verdachte de terpentijn aan. En weer vatte de kleding vlam. Ditmaal waren de vlammen niet zo snel te doven. Zowel het slachtoffer als de verdachte renden toen naar de badkamer. Daar doofden zij het vuur met de douche kraan. Het meisje bleek op haar borsten en tot onder haar kin behoorlijk verbrand. Uiteindelijk bleek zij tweede- en derdegraads brandwonden te hebben. Het duurde echter vrij lang voordat zij medische hulp kreeg. Uiteindelijk kwam zij in het Noordelijk Brandwondencentrum in Groningen terecht. Daar heeft ze nog een tijdje op de intensieve zorgafdeling gelegen. Nog steeds is ze onder behandeling.

De verdachte, de 16-jarige Awa, was aanvankelijk voortvluchtig, maar meldde zich na

een paar dagen bij de politie. Daar werd hij onmiddellijk als verdachte aangehouden. Ondertussen was op internet een rapsong verschenen, waarin Awa zijn daad 'bekende' en zijn 'spijt' betuigde. Na de aanhouding was de zaak vrij snel 'rond'. Opsporingstechnisch gezien was het dus geen lastige zaak, maar juridisch gezien moest ik veel afwegingen maken. Ik wist dat de media over mijn schouder meekeken. Ook daarom heb ik over veel beslissingen die moesten worden genomen met mijn collega's van gedachten gewisseld. Met een van hen, voormalig jeugdofficier Edith van Duijnhoven, heb ik gedurende de zaak nauw samengewerkt. Zij heeft uitstekend als klankbord gefungeerd.

Openbare of gesloten zitting

Ruim vóór de behandeling van de strafzaak rees de vraag of de zitting in het openbaar moest plaatsvinden. Op basis van art. 495b Wetboek van Strafvordering is het onderzoek

ter zitting ten aanzien van jeugdigen in beginsel niet openbaar, maar art. 495b lid 2 Sv geeft de voorzitter van de strafkamer de bevoegdheid te beslissen dat de deuren worden geopend. Het artikel gaat daarbij uit van een belangenafweging tussen het privacybelang van de verdachte enerzijds en het belang van de openbaarheid van behandeling anderzijds. De (privacy-)belangen van de slachtoffers worden daarin niet genoemd. Juist de (privacy-)belangen van de slachtoffers waren voor mij reden om te vorderen dat de zaak achter gesloten deuren moest worden behandeld. Uit de gesprekken met de meisjes en hun ouders was mij duidelijk geworden dat de slachtoffers een en ander was overkomen dat zij niet aan de openbaarheid prijs wilden geven. De voorzitter van de meervoudige strafkamer besliste echter anders. Hij overwoog dat de verdachte zelf de openbaarheid had gezocht en dat de misdrijven veel beroering in de samenleving hadden veroorzaakt. Wel stelde de voorzitter

dat informatie die de privacy van beide meisjes zouden kunnen schaden, ter zitting met de grootst mogelijke terughoudendheid zou worden genoemd.

Telastlegging

Uit veel verklaringen, ook uit die van Awa zelf, bleek dat hij van tevoren goed had nagedacht over zijn gedraging. En ook dat hij zijn slachtoffer de pijn wilde laten voelen die hij gevoeld had. Op de fatale dag had hij, voordat het meisje bij hem arriveerde, de fles met terpenetine klaargezet. Awa bekende bovendien dat hij haar eerder met de dood had bedreigd. Zijn levensgevaarlijke handelingen maakten de redactie van de tenlastelegging in zekere zin niet al te moeilijk: in mijn visie was een verdenking van poging tot moord verdedigbaar. Die is dan ook primair ten laste gelegd. Als subsidiair hebben we er een voltooide zware mishandeling, met voorbedachte rade, onder gezet. Daar zijn later nog twee mishandelingen en een bedreiging aan toegevoegd. Het slachtoffer en haar eveneens 16-jarige vriendin, ook een ex van Awa, waren eerder door de verdachte mishandeld. En tijdens zijn voorlopige hechtenis had Awa die vriendin telefonisch bedreigd. De angst bij de twee meisjes zat er toen goed in. Er zijn hem toen enkele penitentiaire beperkingen opgelegd. De Beginselenwet Justitiële Inrichtingen geeft die mogelijkheid. Awa mocht vanaf dat

name dat Awa zich van zijn gedraging en de gevolgen ervan rekenschap had gegeven, kwam ik tot het wettig en overtuigend bewijs van de poging tot moord. Dat de verdachte het slachtoffer had geholpen de vlammen te doven, beschouw ik niet als een vrijwillige terugtred. Het meisje heeft zelf ook veel gedaan om haar leven te redden.

Volwassenenstrafrecht

Bij het formuleren van mijn eis heb ik kennisgenomen van de rapportages van de kinderpsychiater en van de -psycholoog, alsmede die van de Raad voor de Kinderbescherming. De rapporteurs kwamen tot het oordeel dat Awa aan een persoonlijkheidsstoornis lijdt. En dat die stoornis niet behandeld zou kunnen worden langs de weg van een PIJ-maatregel, die tot maximaal 6 jaar kan duren. Plaatsing van Awa in een inrichting voor jeugdigen zou hem geen soelaas bieden. Daarmee was voor de rapporteurs als het ware gegeven dat Awa volgens het materiële volwassenenstrafrecht moest worden berecht. Dan zou namelijk het opleggen van een tbs met dwangverpleging – unaniem geadviseerd – mogelijk zijn.

De afweging of in deze zaak het minderjarige- of het volwassenenstrafrecht zou moeten worden toegepast, was voor mij een moeilijke. Awa was ten tijde van de delicten

dat Awa in Leeuwarden min of meer als een volwassene leefde. Hij stond weliswaar onder civiel toezicht, maar de doelstelling van de in dat kader werkende hulpverlening was hem zo snel mogelijk zelfstandig te laten leven. Bovendien was duidelijk dat Awa op een ‘volwassen’ wijze relaties van diverse snit aanging.

Mede op grond van de rapportages heb ik een tbs met dwangverpleging geëist. Duidelijk was wel dat de behandeling van Awa zo snel mogelijk moet beginnen. Maar de feiten waren zó ernstig dat er in mijn optiek ook een straf moet volgen. Het vergeldingsaspect speelde voor mij een rol, maar de straf kan niet te lang zijn, opdat zo snel mogelijk met de behandeling kan worden begonnen. Zo kwam ik, alles afwegende, uit op een eis van 18 maanden.

Vonnis

De rechtbank heeft Awa vrijgesproken van het primair ten laste gelegde. De rechtbank achtte wel bewezen dat hij, naast de overige ten laste gelegde feiten, met voorbedachten rade zijn slachtoffer zwaar lichamelijk letsel had toegebracht. Awa werd, conform mijn eis, veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging. De verdachte is tegen het vonnis in beroep gegaan. Na ampel beraad heb ik óók appèl ingesteld. Dit lag niet zonder meer in de rede. Ik heb immers ‘gekregen wat ik heb gevraagd’. Maar ik meen dat de beslissing van de rechtbank over de kwestie van de vrijwillige terugtred voor discussie vatbaar is.

Slachtoffers en ouders hebben vanaf het begin van de zaak grote betrokkenheid getoond bij de strafzaak en kunnen goed leven met de uitspraak. Bij de behandeling van de zaak kwamen de slachtoffers en hun familie door een zij-ingang van het gerechtsgebouw naar binnen, omdat zij het contact met de pers wilden vermijden. Toen wij na de uitspraak een eindgesprek hadden gevoerd en de betrokkenen het gebouw wilden verlaten, zei de moeder van het meisje dat zo verbrand is geraakt: *‘we gaan nu met opgeheven hoofd door de hoofdingang naar buiten’*. Die uitspraak tekent, denk ik, hoe de slachtoffers het proces hebben ondergaan.’

TEKST: Leo Maat
FOTO: Hoge Noorden

COLUMN

Wie niets te verbergen heeft...

Soms malen ambtelijke molens zo langzaam dat ze stil lijken te staan. In 1998 adviseerde de Recherche Adviescommissie in een rapport om een begin te maken met de audiovisuele registratie van verhoren. De toenmalige minister van Justitie nam de adviezen van de commissie over en beloofde een pilot. Daarna werd er inderdaad geëxperimenteerd en gingen korpsen ook vaker over tot het opnemen van verhoren op video of op tape. De logische vervolgstap, het definitief inbedden van de videoregistratie in de praktijk, is echter uitgebleven.

Het grote probleem van het verhoor in de huidige vorm is het gebrek aan transparantie. Het verhoor van de verdachte wordt schriftelijk in een proces-verbaal weergegeven. Dat betekent dat er geen materiaal is om te verifiëren hoe het bij het verhoor precies is toegegaan. De verdachte die zegt dat hem woorden in de mond zijn gelegd of dat hij alleen heeft bekend om van de druk van de verhoorders af te zijn, heeft weinig mogelijkheden deze stelling waar te maken. Dat geldt ook andersom. Verhorende rechercheurs hebben het soms moeilijk de integriteit en vakkundigheid van hun proces-verbaal te verdedigen. Het maken van opnames van belangrijke verhoren kan dit soort dilemma's helpen voorkomen. Het geeft de gelegenheid de congruentie tussen het verhoor en het proces-verbaal vast te stellen en geeft zicht op de professionaliteit van de verhorende rechercheurs.

In die landen waar men al langer met het opnemen van verhoren werkt, blijken daarom juist de opsporingsambtenaren buitengewoon positief te zijn. Aanvankelijk is men erg sceptisch en wordt het opnemen vooral gezien als een hinderlijk speeltje voor de advocatuur. Gaandeweg blijkt echter dat het opnemen veel voordelen biedt. Om te beginnen is er natuurlijk de rust die ontstaat doordat de verdachte de verhoorders er niet meer onheus van kan beschuldigen dat het verhoor onrechtmatig zou zijn geweest. Daarmee wordt ook meteen het publieke vertrouwen in de politie versterkt. Daarnaast blijkt het opnemen ook een aanwinst te zijn voor de waarheidsvinding. Een meelopende band kan nu eenmaal meer registreren dan een meeschrijvende politieambtenaar. Bij het nogmaals bekijken van een opname blijken verhoorders er informatie uit te pikken die hun tijdens het afnemen van het verhoor zelf is ontgaan. De opnames kunnen ook waardevol zijn voor de evaluatie van verhoren. Dat geldt zowel wanneer men bij een vastgelopen onderzoek met een frisse blik naar het materiaal wil kijken, als meer in het algemeen bij het onderwijs in verhoortechnieken.

Na zoveel enthousiasme is een kanttekening op haar plaats. De invoering van videoregistratie heeft zijn prijskaartje. De apparatuur is in dat verband niet de grootste kostenpost, maar eerder extra opleidingen, de opslag en de registratie van de banden en het eventueel

uitwerken van de verhoren. Nu lijkt het mij ook niet zinvol dat van alle verhoren bij alle misdrijven opnames worden gemaakt. Wij zouden de registratie mijns inziens dienen te beperken tot de levensdelicten en de ernstige zedendelicten. Immers, discussies over de rechtmatigheid van het verhoor en de betrouwbaarheid van de verslaglegging plegen juist bij zulke zaken te ontstaan.

De laatste jaren wordt van de burger steeds vaker verlangd dat hij ten behoeve van de eigen en andermans veiligheid iets van de bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer inlevert. Voorbeelden zijn de identificatieplicht, de uitwisseling van gegevens van vliegtuigpassagiers of de alomtegenwoordige bewakingscamera's. Het motto is dan: 'wie niets te verbergen heeft, heeft ook niets te vrezen'. In dat licht bezien zou het vreemd zijn, als politie en OM op hun beurt niet bereid zouden zijn om videoregistratie in de verhoorkamers toe te laten. Sterker nog, de ervaringen in andere landen geven aan dat wij er op de lange termijn alleen maar baat bij zullen hebben.

TEKST: Mr. J.L. de Wijkerslooth, voorzitter van het College van procureurs-generaal
FOTO: Gerhard van Roon

Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden 1 februari van kracht

Forensisch Instituut is klaar voor toestroom wangsljm

Vijftien nieuwe medewerkers werden ervoor aangetrokken. Nieuwe apparatuur werd aangekocht en gevalideerd en nieuwe procedures werden ontwikkeld. Maar nu is het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) er klaar voor. Vanaf 1 februari wordt de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden van kracht. Het NFI heeft zich voorbereid om tienduizend wangsljmnames per jaar te kunnen verwerken tot een DNA-profiel.

‘Om fouten te voorkomen worden per persoon vier monsters afgenomen’

Kees van der Beek, waarnemend hoofd van de afdeling biologie van het NFI, is projectleider voor de uitvoering van de nieuwe wet. ‘Voor het NFI is het een behoorlijke krachtsinspanning om de wet te kunnen uitvoeren. Kijk maar naar de cijfers. In 2001 verwerkte het NFI 392 wangsljmnames tot in de DNA-databank opgenomen DNA-profiel, in 2002 waren dat er 857, in 2003 1465 en vorig jaar 2716, elk jaar een verdubbeling. We spreken nu over 10.000 profielen, een verviervoudiging.

Deze DNA-profielen gaan we vervolgens vergelijken met de DNA-profielen van sporen (van ruim 12.000 onbekende personen) in de DNA-databank. Mogelijk dat hierdoor een aantal cold cases alsnog wordt opgelost.’ Dr.ir. C.P. van der Beek studeerde in Wageningen af als moleculair bioloog, promoveerde, werkte vervolgens ruim 16 jaar bij Gist-brocades en kwam in 1999 als projectleider bij het NFI om het DNA-onderzoek onderzoek ten behoeve van de IND naar familie- verwantschap in verband met gezinshereniging te organiseren en de capaciteit van de DNA-onderzoeksafdeling uit te breiden in verband met de DNA-wet van 2001. ‘We hebben nog niet de capaciteit om bij alle veroordeelden die onder de wet vallen DNA-materiaal af te nemen en te verwerken. Daarom is ervoor gekozen de wet gefaseerd in te voeren en te beginnen met mensen, die

zijn veroordeeld voor ernstige gewelds- of zedendelicten. We hebben het op dit moment over 5500 veroordeelden, die hun straf nog niet volledig hebben uitgezeten plus de personen die vanaf het moment van inwerking-treding veroordeeld worden. Een uitbreiding tot andere, minder ernstige misdrijven zal nog een paar jaar op zich moeten laten wachten.

Op dit moment hebben we in de databank 6441 bekende personen. Dat aantal zal de komende jaren dus sterk gaan stijgen en vermoedelijk zal tegelijk het aantal nog te identificeren sporen afnemen.

Veel veroordeelden zitten niet in een penitentiare inrichting, maar hebben bijvoorbeeld een taakstraf gekregen. Zij zullen een oproep krijgen om zich bij de politie te melden voor de afname van wangsljm. De politie zal hier een speciaal spreekuur voor gaan houden. De politie beschikt al over mensen, die hiervoor zijn opgeleid. Bij verdachten wordt immers ook al wangsljm afgenomen. In de penitentiare inrichting is het de arts of verpleegkundige, die het wattenstaafje gebruikt. Voor het NFI maakt dit niet uit, alle setjes worden via de KLPD naar ons gestuurd. Als het setje bij ons binnenkomt doen we nog niets. Het materiaal gaat eerst twee weken in bewaring. Dat hebben we met een passende naam ‘short stay’ genoemd. Die twee weken is de termijn, waarbinnen iemand bezwaar kan maken tegen het maken van een DNA-profiel. Als er bezwaar wordt gemaakt gaat het naar de ‘long stay’. Pas als de rechter een uitspraak heeft gedaan over het bezwaar en er bericht komt van het Openbaar Ministerie dat er mag worden geprofileerd, dan gaat de afdeling DNA-profilering ermee aan de slag. Voor het verwerken van grote hoeveelheden DNA is nieuwe apparatuur aangeschaft: robots, die

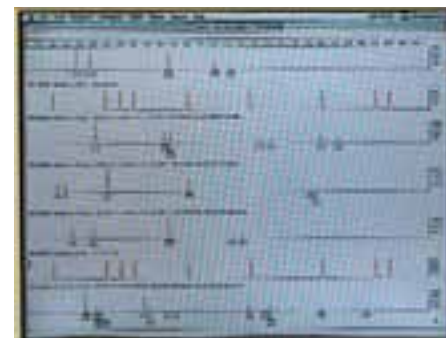
86 monsters tegelijk kunnen verwerken. Daar gaat dus een heel rek met buisjes in.

Om fouten te voorkomen worden per persoon vier monsters afgenomen, waarvan er twee worden opgeslagen en twee afzonderlijk en door verschillende personen worden onderzocht. De opslag van het celmateriaal gebeurt, afhankelijk van de zwaarte van het delict, voor een periode van twintig of dertig jaar. Daarvoor moest de opslagcapaciteit worden uitgebreid.

Op de website www.DNAsporen.nl kan overigens iedereen zien hoeveel profielen er maandelijks in de DNA-databank worden opgenomen.

Om na te gaan of iemand al is opgenomen in de DNA-databank, kan het OM en de Politie vanaf 1 februari on line de door het Centraal Justitieel Incasso Bureau beheerde Verwijs Index Personen (VIP) raadplegen. ‘Opname van de persoonsgegevens in VIP is voor ons wel een voordeel. Het afgelopen jaar kregen we zesduizend verzoeken om informatie met de vraag of iemand in de DNA-databank voorkomt. VIP gaat deze taak gelukkig nu van ons overnemen.

TEKST: Leo Maat
FOTO'S: Gerhard van Roon

Bijzonder hoogleraar criminalistiek Ton Broeders: 'Bewijs is een kwestie van waarschijnlijkheid'

De titel van zijn oratie deed al vermoeden dat bijzonder hoogleraar in de criminalistiek Ton Broeders voor de strafrechtpraktijk een aantal prikkelende uitspraken zou doen. De titel luidde namelijk: van vingerspoot tot DNA-profiel, van zekerheid naar waarschijnlijkheid. En hij begon zijn oratie in het Leidse Academieggebouw, eind vorig jaar, dan ook met een praktijkvoorbeeld van een zaak, die op basis van 'technisch bewijs' bijna verschrikkelijk was misgegaan.

Het was de zaak van de Amerikaanse advocaat Brandon Mayfield, die door de FBI werd gearresteerd op verdenking van betrokkenheid bij de terroristische bomaanslagen in Madrid, waarbij vorig jaar 190 omkwamen en bijna 2000 anderen gewond raakten. Dactyloscopisch onderzoek door de FBI had uitgewezen dat een vingerspoot op een blauwe plastic zak met springstoftontstekers van Mayfield afkomstig was. De plastic zak was enkele dagen na de aanslag door de Spaanse politie gevonden in de buurt van het treinstation. Vergelijking van het spoor met de 440 miljoen vingerafdrukken in de FBI-databank leidde tot de categorische conclusie dat de vingerafdruk aan niemand anders dan aan Mayfield, een blanke bekeerling tot de islam, toebehoorde. Contra-expertise, uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige, leidde eveneens tot een absolute identificatie. Onderzoek door de Spaanse politie leidde echter tot de tegenovergestelde conclusie. De vingerafdruk behoorde niet toe aan Mayfield, maar aan de Algerijn Ouhname Daoud. Waarop Mayfield na 14 dagen gevangenschap weer werd vrijgelaten.

'Wellicht de meest complexe taak voor de feitenrechter in een strafzaak is de beantwoording van de bewijsvraag. We verwachten van de strafrechter een antwoord op de vraag of de feiten uit de telastlegging wettig en overtuigend zijn bewezen. De vraag wat wettig bewijs is laat ik graag aan juristen over.

Voor de beantwoording van de vraag of het bewijs behalve wettig ook overtuigend is, lijkt de rechter, althans op grond van zijn of haar opleiding, veel minder duidelijk toegerust', zo begon Broeders. En hij citeerde de Maastrichtse rechtspsycholoog Crombag, die had gezegd dat de rechtenstudie *one-track-minds* produceert. 'Het is daarom misschien niet zo verwonderlijk dat de advocatuur doorgaans weinig oog lijkt te hebben voor de mogelijkheid tot het voeren van een zogenaamd betrouwbaarheidsverweer. Een verweer waarbij niet de rechtmatigheid van het bewijs wordt betwist, maar de waarde en de relevantie ervan en daarmee de mate waarin het bewijs kan bijdragen aan de rechterlijke overtuiging. Ook bij de zittende en de staande magistratuur treft men nogal eens een preoccupatie aan met rechtmatigheidsvragen die het zicht op de vraag naar de waarde van het bewijs en de validiteit en betrouwbaarheid van de methode waarmee het bewijs is verkregen ernstig kan belemmeren.

Gelukkig eist de wet van de rechter geen absolute, positieve zekerheid. En dat is maar goed ook. Die is namelijk niet te geven. Bewijs is in wezen probabilistisch: een kwestie van waarschijnlijkheid. Het inzicht dat ook opsporing en bewijsvoering kunnen worden opgevat als processen die gericht zijn op de reductie van onzekerheid wint steeds meer veld.' Broeders citeert de Duitse rechtspsycholoog

Gigerenzer, die zei dat DNA-bewijs nieuwe eisen stelt aan de jurist. De jurist moet afrekenen met de zekerheidsillusie en leren omgaan met onzekerheid. 'Voor het strafrechtelijk bewijs betekent het dat we bepaalde plausibele hypothesen of scenario's na toetsing in sommige gevallen categorisch kunnen uitsluiten en bepaalde personen als dader kunnen elimineren. Eliminatie is gebaseerd op een deductieve redenering, die leidt tot een logisch juiste en noodzakelijke conclusie. Maar positief bewijs, en dus ook een positieve identificatie, is niet het resultaat van een deductief maar van een inductief proces. En inductie leidt niet tot een onontkoombare categorische maar tot een probabilistische conclusie, een conclusie in termen van waarschijnlijkheid. We kunnen pas met zekerheid concluderen dat een spoor van een bepaalde bron afkomstig is als we het spoor met minstens alle potentiële bronnen hebben vergeleken. En dat nu is, ook in de forensische praktijk, in de meeste gevallen onmogelijk. Toch verwachten we van rechters dat zij een categorische bewijsbeslissing nemen en het ten laste gelegde feit al dan niet bewezen verklaren. We accepteren daarmee dat de strafrechter een beslissing neemt die op strikt logische gronden niet verdedigbaar is. De rechter negeert het inductieprobleem en zet zijn overtuiging om in zekerheid: hij reduceert de bestaande onzekerheid tot nul'. Vaak lijkt het of de rechter ook van de deskundige een categorisch oordeel verwacht.

Voor een deel wordt hij in die verwachting gesterkt door de manier, waarop deskundigen van oudsher hun bevindingen rapporteren. Het meest pregnant voorbeeld daarvan is de dactyloscopie. Gekwalificeerde uitspraken, zoals mogelijk of waarschijnlijk, zijn voor dactyloscopisten niet toegestaan. Waar dat toe kan leiden blijkt uit het verhaal van Brandon Mayfield.

Geen wondermiddel

Als er één ontwikkeling is te noemen, die het verloop van de criminalistiek in de afgelopen jaren heeft bepaald dan is het zonder enige twijfel de forensische toepassing van de DNA-analyse. Door de toepassing van vermeerderingstechnieken kon het forensisch DNA-onderzoek uitgroeien tot een machtig identificatiewapen. Uiteraard is DNA ook geen wondermiddel. Ook voor DNA-bewijs geldt dat de waarde ervan slechts in samenhang met ander bewijs kan worden bepaald. En ook voor DNA-bewijs geldt dat ermee kan worden geknoeid. Toch wordt er naar mijn oordeel terecht gesproken van de DNA-revolutie. DNA-bewijs werkt niet slechts belastend, maar ook ontlastend. Meer dan dat: DNA-bewijs geeft inzicht in de beperkingen van andere soorten bewijs, waaronder herkenning door getuigen en dactyloscopisch bewijs en het gunt ons een vaak onthullende blik op de kwaliteit van het werk van politie, justitie en forensische deskundigen.

Prof. Broeders gaf enkele voorbeelden: Vorig jaar werd in Boston (VS) Stephan Cowans vrijgelaten, die op basis van een vingerafdruk en herkenning door twee ooggetuigen, was veroordeeld wegens het neerschieten van een politiemann. DNA-profielen bewezen dat Cowans de dader niet kon zijn. Hij had bijna zeven jaar in de cel doorgebracht. In het Duitse Oldenburg werd in 1998 het vermoedelijk grootste DNA-bevolkingsonderzoek uit de geschiedenis gehouden. Na de moord op de elfjarige Christina Nytsch werd aan liefst 15.000 mannen gevraagd wangslim af te staan. Onder hen de 30-jarige dader van de moord. Nader onderzoek leerde dat hij in 1990 was veroordeeld voor de moord op zijn zusje maar voortijdig was vrijgelaten omdat er volgens deskundigen geen gevaar voor herhaling zou zijn. Als de politie niet had nagelaten zijn veroordeling op te nemen in hun registratiesysteem, had de twee miljoen euro die het DNA-onderzoek naar schatting kostte, aan een ander doel kunnen worden besteed.

Sybine Jansons

Een derde voorbeeld was de zaak Sybine Jansons, een 13-jarig meisje uit Maarn dat in 1999 werd verkracht en vermoord. Kosten noch moeite werd gespaard. Tweehonderd man werd op de zaak gezet. Later bleek dat de dader een veroordeelde zedendelinquent was, die kort daarvoor was vrijgekomen. Bij zijn verhuizing van Amsterdam naar Nieuwegein was hij niet overgeschreven

naar het herkenningssysteem van de regio Utrecht. Toen hij later door de Amsterdamse politie werd genoemd als mogelijke dader, slaagde het onderzoeksteam er weer niet in de man in de landelijke systemen te vinden, omdat zijn naam verkeerd was gespeld. Pas nadat de dader nog twee andere verkrachtingen had gepleegd, kwam men via een autoverhuurbedrijf de dader op het spoor.

Wat volgens Broeders het vergelijkend DNA-onderzoek wat rapportage betreft zo anders maakt is dat de vraag naar de herkomst van het spoor niet rechtstreeks wordt beantwoord. Aangegeven wordt of het profiel van de verdachte overeenkomt met dat van het celmateriaal afkomstig van de plaats delict. Als dat zo is, wordt daaraan toegevoegd dat dit betekent dat dit celmateriaal van de verdachte afkomstig kan zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe groot de kans is dat een willekeurig persoon, die geen bloedverwant is van de verdachte, hetzelfde profiel heeft. De bijzonder hoogleraar zette uitvoerig uiteen welke misvattingen er onder juristen bestaan als het over kansberekening gaat. Hij concludeert: 'De onvermijdelijke onzekerheid die ook aan de standaardformulering van het NFI verbonden is, zit trouwens niet in de zeer kleine kans op een toevalstreffer. De onzekerheid zit eerder in de kans op contaminatie of verwisseling tussen plaats delict en rapportage.

Een goed voorbeeld van een forensische test waarbij de wetenschappelijke onzekerheden door de behandelende juristen volledig over het hoofd werden gezien is de geursorteerproef, zoals die werd uitgevoerd in de Deventer moordzaak. Bij DNA-bewijs gaat het niet alleen om de vraag van wie het is, maar ook om de vraag of het spoor is op te vatten als delictgerelateerd. Een mooi voorbeeld daarvan was het biologisch sporenonderzoek in de Deventer moordzaak. Een nauwkeurige analyse van de biologische sporen leverde uiteindelijk steun voor de stelling dat de verdachte het slachtoffer niet slechts terloops en vluchtig heeft aangeraakt, maar met de intensiteit die een misdaad veronderstelt.

A.P.A. Broeders (2005) Ontwikkelingen in de criminalistiek; van vingerspoot tot DNA-profiel – van zekerheid naar waarschijnlijkheid, Boom Juridische uitgevers, ISBN 90 5454 576 3.

TEKST: Leo Maat
FOTO: Gerhard van Roon

Rijksrecherche speurt naar corruptie in het buitenland

'Door corruptie uit te bannen bevordert de welvaart in armere landen. Investeerders houden namelijk niet van corruptie. Het verstoort de eerlijke concurrentie. De aanpak van corruptie in het buitenland is dus ook in het belang van die landen zelf.' Dat zegt Wim Deinum, sinds 1 juni 2004 projectleider buitenlandse corruptie bij de Rijksrecherche.

Het project komt voort uit het anti-corruptieverdrag van de OESO, dat inmiddels door bijna veertig landen is ondertekend. Nederland heeft het verdrag in 1999 ondertekend en als gevolg daarvan moest de strafwetgeving worden aangepast. Een Nederlander, die in het buitenland een ambtenaar omkoopt, is nu in Nederland strafbaar. De OESO gaf ook als aanbeveling om een aparte eenheid met het onderzoek naar corruptie in het buitenland te belasten. In Nederland kan de Nationale Recherche of een andere dienst een dergelijke zaak behan-

delen, maar in beginsel is de Rijksrecherche hiervoor aangewezen. De andere diensten kunnen zo'n zaak dus ook overgeven aan de Rijksrecherche. Het gaat ons niet om de 'facilitating payments'. Bijvoorbeeld als iemand 50 euro betaalt om sneller de grens over te komen. Waar wij ons op richten zijn grote zaken. Dan moet je bijvoorbeeld denken aan het kopen van een export- of bouwvergunning, terwijl de aanvrager er geen recht op heeft. Als projectteam werken we aan drie opdrachten: het opzetten van een landendatabank, het draaien van een pilot onderzoek in het

buitenland en het verwerven van nationale en internationale bekendheid. Voorlopig richten we onze activiteiten op Europa. Later willen we dit uitbouwen tot alle OESO-landen.

Pro-actief

Er is natuurlijk al veel informatie voorhanden. Vooral bij Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Justitie maar ook bij het bedrijfsleven zelf. Wij willen specifieke informatie over buitenlandse corruptie verzamelen. Maar we willen ook pro-actief gaan werken. Daar is de pilot op gericht. Zoek een land waarvan bekend is, dat er veel corruptie voorkomt. Kijk dan naar sectoren, die speciaal berucht zijn, vervolgens naar de processen binnen die sector en ga daar dan een onderzoek draaien. De pilot zal binnenkort daadwerkelijk beginnen. Het is hierbij van groot belang dat je de medewerking krijgt van het betrokken land. Het is voor een land natuurlijk geen reclame om te erkennen dat er corruptie is, dus het is belangrijk dat een land zelf beseft dat corruptie geen smeermiddel voor de economie is, maar zand in de machine.

Met een pro-actieve aanpak op dit gebied is Nederland vrij uniek. De meeste landen wachten af tot ze een zaak op hun bureau krijgen. We zijn wezen kijken in ons omringende landen. Bij het Serious Fraud Office in het Verenigd Koninkrijk en vergelijkbare bureau's in België, Duitsland en Zweden. In Engeland hebben ze al drie zaken gedaan, maar wel allemaal na een melding. Wij willen niet gaan achteroverleunen tot we een melding krijgen.

Goede samenwerking met de buitenlandse autoriteiten is een eerste vereiste. Voor de opsporingsmethoden ben je geheel afhankelijk van het buitenland, want we hebben er zelf natuurlijk geen enkele bevoegdheid.

We hebben overigens in Nederland te maken met een bedrijfsleven waar de afkeer van corruptie goed is ingeburgerd. En dat is ook een vereiste: dat je er en masse nee tegen zegt. In het bedrijfsleven is het onderdeel gaan vormen van wat men maatschappelijk verantwoord ondernemen is gaan noemen. De bestrijding van buitenlandse corruptie is geregeld in de artikelen 177, 177a en artikel 178a van het Wetboek van Strafrecht. De maximumstraf is een gevangenisstraf van vier jaar of een geldboete van de vijfde categorie. Daar komt natuurlijk, naast de negatieve publiciteit voor een bedrijf, de ontneemingsvordering van het wederrechtelijk verkregen voordeel bij. Dit project duurt twee jaar. De Rijksrecherche moet dan een kenniscentrum zijn voor de bestrijding van buitenlandse corruptie en het onderwerp geïmplementeerd worden binnen de reguliere werkzaamheden.

Voor nadere informatie of meldingen kunt u contact opnemen met de Rijksrecherche, Kanonstraat 4, 2514 AR Den Haag. Telefoon: 070-3411100. E-mail: BC@rijksrecherche.nl

TEKST: Leo Maat
FOTO: Gerhard van Roon

Sinterklaas

Ik heb ooit wel eens geschreven, dat mijn eerste indruk hier was dat de Antillen een stukje Nederland in de tropen zijn, maar dat die indruk bij nader inzien onjuist bleek te zijn: de Antillen zijn de Antillen, een heel eigen gebied met een heel eigen cultuur, en zo hoort het ook. Toch zijn er wel een paar uitgesproken Hollandse gebruiken te bespeuren, en een daarvan is het op oer-Hollandse wijze vieren van het Sinterklaasfeest: Sint komt per boot aan, bij een temperatuur van 32 graden in volle zon zwetend op zijn schimmel, gevolgd door een stoet extra zwart geschminkte Pieterbazen. Ik vind het elk jaar weer een verbazingwekkend schouwspel. En verder wordt het Sinterklaasfeest net als in Nederland gevierd, met een zak vol cadeautjes, stroigoed en gedichtjes. Er lopen, zoals ik ook wel eens eerder heb geschreven, hier nogal wat drugsverslaafde junks rond, cocaïnegebruikers, die hier chollers worden genoemd. Op Bonaire merk je daar weinig van, omdat de meeste chollers op de een of andere manier toch nog wel door familie, burens, vrienden of kennissen worden geholpen met wat eten en ergens onderdak. Het straatbeeld wordt er in ieder geval niet door bepaald. En net als overal op de wereld moeten die chollers aan geld komen om hun cocaïne, meestal 'base' te kopen, en dat betekent dan helaas inbreken in woningen om daar geld en andere bruikbare spullen te stelen, die dan worden verkocht of verruild voor de base. Wat dat betreft draait Bonaire gewoon mee in de vaart der volkeren. Meestal worden de chollers niet op heterdaad betrapt, zo slim zijn ze wel, maar ergens door een politiepauze aangetroffen, sjouwend met dozen of zakken vol goederen die 'geheel of ten dele aan een ander toebehoren'. Meestal geheel overigens. En het bijbehorende verhaal hebben we op zitting ook al honderden keer gehoord: 'Ik was even een

luchtje aan het scheppen/een plasje aan het doen/zat te poepen/bestudeerde de sterren * en toen zag ik opeens onder een boom/struik/in de bosjes een doos/zak liggen, en ik was juist op weg naar de politie om die doos/zak naar jullie toe te brengen.' Helaas, weinig originele smoesjes, die een gave veroordeling wegens diefstal zelden of nooit in de weg staan. Gelukkig kwam er met de R in de maand een even welbespraakte als originele choller voor het hekje. Uit het proces-verbaal hadden de rechter en ik begrepen dat het weer de bekende doos-in-de-bosjes variant zou worden. Maar dat bleek volgens onze verdachte ter zitting niet juist te zijn, de politie zou zijn woorden helemaal verkeerd in het proces-verbaal hebben weergegeven: 'Ik zat bij een vriend, een beetje base te nuttigen, toen er opeens hard op de deur werd geklopt,' begon onze verdachte, 'Wij dachten direct dat het de politie was, dus verstoppen we snel alle resten van de base en openden de deur. Wij zagen geen politie, maar wel een pikzwarte man heel hard wegrennen. En op de stoep stond een doos, die helemaal vol bleek te zitten met allemaal mooie spullen die ik goed kon gebruiken. Ik zei nog: dank je wel, Sinterklaas! Toen ik met die doos op weg naar mijn huis was heeft de politie mij aangehouden en de politie zei mij dat ik die goederen in een huis daar vlak in de buurt had gestolen, maar dat is ècht niet waar!' het verhaal was niet waar dus ik eisde een jaar. Echter, de rechter halveerde heel wijs tot zes maanden mijn eis.

* Doorhalen wat niet van toepassing is

TEKST: Ernst Wesselius

Haatzaaien

Bamzaaien. Dat woord is mij vanouds bekend, al heeft het lang geduurd voordat ik begreep dat het een kaartspel was. Mijn opa en oma plachten het met de burens Barzelaar te spelen. Mijn opa vloekte daarbij mijn oma stijf als zij niet op tijd de juiste kaart uitspeelde. In zoverre associeer ik 'bamzaaien' met het nieuwe werkwoord 'haatzaaien' dat recentelijk opdook bij de Kamerdebatten. Zowel Minister als volksvertegenwoordigers duiden met dat werkwoord iedere activiteit aan waarbij iemand tot haat aanzet tegen personen of groeperingen op grond van religie, auto- of allochtone afkomst of ideologische oriëntatie of overtuiging. Onvermijdelijk rees daarbij de vraag of hier het strafrecht niet ingezet moet worden. Want via strafbedreiging en concrete strafrechtelijke reactie drukt de overheid op bijzonder indringende wijze het wederrechtelijke, het afkeurenswaardige van zulk gedrag voor de rechtsorde uit. In het kader van deze gedachtenwisseling werd, onder meer door de bewindspersoon, gewezen op de strafbaarstelling van de 'smalende godslastering', een strafpositie waaraan ook ten grondslag zou liggen dat men zich niet, in het openbaar, laatdunkend uit mag laten over eens anders godsdienstige gevoelens.

Die verwijzing naar dat wetsartikel is daarom zo treffend, omdat deze delictomschrijving symptomatisch is voor een periode uit onze strafrechtsgeschiedenis die veel trekken heeft met het huidige tijdsgewricht. Sinds de twintiger jaren raken de 'linksen' – de socialisten en communisten – steeds meer geïsoleerd in de Nederlandse samenleving:

de confessionelen beheersen sedert 1918 het regeerkasteel en er is bijzonder weinig kans op dat 'links' ooit iets van zijn doelstellingen gerealiseerd zal krijgen via het normale, politieke besluitvormingsproces. 'Links' en 'rechts' drijven uiteen als ijsschotsen in een stroomversnelling. 'Links' radicaliseert, laat steeds indringender blijken met de staat der Nederlanden eigenlijk niets te maken te willen hebben (in de zestiger jaren zal dat 'links' de kreet aanheffen: uw rechtsorde is de onze niet) en grijpt naar het enige wapen dat het nog in het openbare debat ter beschikking meent te hebben: zo grievend mogelijk zich uitlaten over de levensovertuiging van wat dan nog genoemd wordt: het positief-christelijke deel der natie. Een stroom van geschriften waarbij de hypocrisie, de achterlijkheid en de geboorneerdheid van dat deel aan de kaak wordt gesteld wordt door de linkse pers uitgebraakt. De communistische Tribune van 24 december 1930 maakt het wel heel bont door de belachelijkheid van Kerstmis omstandig aan te tonen. Op 9 januari 1931 verschijnt in dit blad een illustratie, waarop God is afgebeeld als maker van gifgassen in het hemels laboratorium. Christus hangt aan het kruis met een gasmasker voor. Petrus, eveneens met een gasmasker, staat met een bord aan de hemelpoort, met het opschrift: 'God dit jaar alleen voor oorlogszaken te spreken'. Het confessionele kabinet, al jarenlang geprikeld door spotrijmpjes op de christelijke politiek en de 'voormannen' daarvan, reageert met het wetsontwerp op de strafbaarstelling op de smalende godslastering. 'Links' reageert met hoongelach als de minister van Justitie ter verdediging van het

ontwerp aanvoert alleen de bescherming van de openbare orde te beogen. Die orde komt in het gevaar als men de godsdienstige gevoelens van een belangrijke bevolkingsgroep krenkt. Links begrijpt het wel beter: de minister wil een eind maken aan de scheiding van kerk en staat en rechtsreeks de ere Gods in het openbare leven veiligstellen: want waarom omschrijft hij die God, waar de delictomschrijving van rept, in de memorie zodanig dat daarin eigenlijk de christelijke God te herkennen is. Ook de liberalen verwijten de regering de strafwet uit te breiden tot de bovenzinnelijke sfeer en daarbij de atheïst die deze sfeer wenst te ontkennen te willen bestraffen. Waarom stelt hij anders niet strafbaar het smaden van eens anders levensbeschouwelijke overtuiging of principes. Als daarop de minister de 'binnenkamers van zijn hart' ontsluit en betoogt dat de staat moet worden beveiligd tegen de 'uitbraakselen der hel' waarvan de linkse pers steeds weer gewaagt breekt in de Kamer in waar theologisch bacchanaal los, aangevoerd door dominee Kersten (een uiterst rechtse protestant) die te berde brengt dat het hem toch vrij moet blijven staan de 'Roomse God' een 'broodgod' te noemen en de 'Roomse Kerk' de 'hoer van Babylon'.

De strafbaarstelling is er gekomen. Tot oplossing van het conflict tussen de toenmalig oost-indisch doven heeft zij niet geleid. De greep naar het strafrecht heeft de scherpte van het debat niet kunnen verzachten. Waarom zou dat nu anders zijn?

TEKST: Gerard Strijards

Bewakers van het Friese culturele erfgoed

v.l.n.r. Michiel Severein, Oebele Brouwer en Piet Tuik

Overheidsorganisaties zijn verplicht om voor hun archiefstukken protocollen voor vernietiging samen te stellen om de immer uitdijende omvang te beperken. Justitiearchivarissen hebben de machtiging om dossiers te vernietigen. 'In het algemeen worden dossiers van civiele zaken na zeven jaar en strafzaken na tien jaar geruimd', vertelt Piet Tuik, arrondissementsarchivaris van justitie Leeuwarden over de huidige gang van zaken.'

Er staan kilometers archief in de parkeerkelders en opschoning is noodzakelijk. Maar daarmee dreigen ook belangrijke documenten van cultureel historische waarde te worden vernietigd. Onder leiding van de voorzitter van de landelijke Permanente Commissie Archieven Erik van den Emster, rechtbankpresident Rotterdam, voormalig hoofdofficier Albert Bosch en historici als professor Sjoerd Faber

van de Vrije Universiteit Amsterdam zijn de vernietigingsprotocollen aangepast. Belangrijke dossiers met maatschappelijke en historische waarde dienen landelijk bij justitie bewaard te blijven.

In Friesland is daartoe een aanwijzingscommissie voortvarend aan het werk gegaan. 'Het effect van de commissie is pas te meten als wij allang dood zijn', onderkent rechter

Michiel Severein en voorzitter van de commissie zijn invloed op de Friese geschiedenis. Veertien justitiemedewerkers zijn gevraagd belangrijke zaken te signaleren. Zaken die politiek of maatschappelijke onrust hebben veroorzaakt, waarover ophef is ontstaan, waarbij belangrijke personen of instellingen waren betrokken of zaken die juridisch van groot belang waren, worden door hen genoteerd en gelabeld.

'De feitelijke invulling vertaalt zich soms lastig', geeft persofficier Oebele Brouwer en commissielid toe, 'want wanneer is een zaak van historisch belang. Welke waarde heeft een dossier over 50 of 100 jaar nog?' Alle gelabelde zaken worden door de aanwijzingscommissie opnieuw, maar nu definitief beoordeeld. Het gaat om dossiers van strafzaken, maar ook van bestuurs-, kanton-, civiele- of belastingzaken. De commissie bestaat naast historica Annemieke Nijdam van het Friese Rijksarchief dan ook uit leden van diverse justitieonderdelen: raadshere Jan Huiskes, officier Oebele Brouwer, rechter Michiel Severein en Piet Tuik de archivaris.

Waardevolle dossiers

Voorafgaand aan de eerste toetsingsbijeenkomst eind 2004 hebben Severein en Tuik enkele tientallen gesignaleerde dossiers bekeken. Daarvan zijn veertien zaken voor-

gelegd aan de aanwijzingscommissie, die uiteindelijk zeven dossiers ter bewaring hebben aangewezen.

De dossiers die gespaard blijven geven een tijdsbeeld van Friesland en zijn daarmee onderdeel van het Friese culturele erfgoed. 'Het gaat ons niet om het juridische belang van de rechtsontwikkeling. Dat kunnen we in handboeken wel terugvinden', vindt Oebele Brouwer, 'maar om de historische waarde en het maatschappelijk belang. Daar heb ik als geboren en getogen Fries ook affiniteit mee.

De eiergooiers van Kollum bijvoorbeeld. Die zaak is juridisch nauwelijks van betekenis, maar in historisch perspectief van grote waarde als je dat afzet tegen de zaak in Ameland. In Kollum werd fel geprotesteerd tegen de komst van asielzoekers en op Ameland kwam in dezelfde tijd de bevolking in verzet toen asielzoekers gedwongen werden

te vertrekken. Die tegenstelling is interessant.' Ook de landelijk gerucht makende euthanasiezaak tegen huisarts Schat is aan de versnipperaars van het archiefverniegingsbedrijf ontkomen wegens landelijke ophef en juridisch belang. En de arbeidsrechtelijke zaak tussen de Friese popgroep De Kast en de ontslagen manager blijft bewaard, omdat het hier – zoals de aanwijzingscommissie het formuleerde – om regionale ophef en Friese cultuur gaat.

Inhaalslag

Het ruimen van dossiers is niet meer automatisch gekoppeld aan een bepaalde tijdslimiet, maar aan de historische waarde van de zaak. In Leeuwarden heeft men besloten om tot tien jaar terug alsnog dossiers te labelen en voor vernietiging te besparen. Een inhaal-exercitie waarvoor alsnog een kleine honderd zaken in aanmerking komen. Deze maand worden al deze dossiers besproken door de aanwijzingscommissie. Meer dan 50% zal alsnog worden vernietigd.

Severein: 'In eerste aanleg waren we wat voorzichtig met het beoordelen en bewaarden we toch nog veel. Uiteindelijk moeten we flink onder die 50% zien te komen.' Om het belang van de bewaring van waardevolle dossiers en de werkzaamheden van de aanwijzingscommissie te illustreren wordt dit voorjaar in het gerechtsgebouw in Leeuwarden een tentoonstelling georganiseerd. Het Rijksarchief zal daarvoor oude archiefstukken met nadruk op de sociale en culturele betekenis van justitiezaken exposeren.

Twintig jaar zullen de strafdossiers met historische betekenis bewaard worden in de kelders onder het Friese gerechtsgebouw. Daarna worden ze overgebracht naar het Rijksarchief, het Tresoar in Leeuwarden. Na vijfenzeventig jaar zijn de archieven openbaar, maar onderzoekers mogen op aanvraag er al eerder in duiken.

TEKST: Thea van der Geest
FOTO's: Hoge Noorden

v.l.n.r. Piet Tuik, Michiel Severein en Oebele Brouwer

'Het gaat ons om de historische waarde en het algemeen belang'

EUROPA

Het einde van de rechtshulp?

Op de Europese Rechtsakademie in Trier werd van 18 tot 20 november 2004 een seminar gehouden met als titel: *Dealing with European evidence: practical reforms needed to improve mutual legal assistance*. Het seminar richtte zich op de sterke en zwakke punten in het huidige strafrechtelijk rechtshulpbestel binnen de Europese Unie, met name gericht op bewijsverzekering en waardering.

Het seminar was georganiseerd door de Europese rechtsacademie met subsidie van de Europese Commissie. De deelnemers kwamen uit vrijwel alle EU-lidstaten en uit Zwitserland. De huidige rechtshulp binnen Europa is nog steeds grotendeels gebaseerd op de in het kader van de Raad van Europa opgestelde Europese Rechtshulpconventie van 1959, aangevuld met de twee protocollen van 1978 en 2001. Die conventie geeft in diverse artikelen de mogelijkheid rechtshulp te weigeren of voorbehouden te maken. Dat maakt de toepassing niet eenduidig. Dat verdrag is ook wat verouderd, onder meer vanwege de voortschrijdende technologische ontwikkeling als internet, GSM, en satelliet telefoon.

Binnen de Europese Unie is, onder meer om de bepalingen van bovenstaande conventie aan te vullen en te vergemakkelijken in 2000 een rechtshulpconventie tussen de lidstaten van de EU opgesteld. Daarbij hoort ook nog een protocol van 2001 wat met name ziet op uitwisseling van bankgegevens.

Die EU-conventie treedt, volgens art. 27 lid 3, pas in werking als acht 'oude lidstaten' deze conventie hebben geratificeerd. Tot op heden hebben Estland, Letland, Litouwen, Portugal, Spanje, Denemarken, Finland en Nederland de conventie geratificeerd. De eerste drie zijn nieuwe lidstaten, het vereiste aantal van acht 'oude' is dus nog niet gehaald. Overigens kunnen (op grond van art. 27 lid

5) landen die ratificeren een verklaring afleggen dat zij de conventie nu al zullen toepassen tussen de landen die een dergelijke verklaring aflegden. Tot op heden zijn dat Portugal, Spanje, Litouwen, Finland en Nederland.

Daarnaast bestaat ook nog de 'Schengensamenwerking', op basis van de Schengen Uitvoerings Overeenkomst welke bij het Verdrag van Amsterdam in het EU-verdrag een nieuwe rechtsbasis heeft gekregen. Het Schengengebied omvat echter niet de hele EU. Een apart probleem doet zich nog voor bij de nieuwe lidstaten die in mei 2004 zijn getreden. Zij doen allen in principe volledig mee (want ze moesten bij toetreding het volledige 'acquis' aanvaarden) maar zijn nog niet aangesloten op het SIS (Schengen informatie systeem) en doen dus in de praktijk slechts voor een deel mee met 'Schengen'.

Het huidige SIS, wat is gebouwd voor maximaal 18 aangesloten landen, maakt dat ook niet mogelijk. Vandaar dat de Europese Commissie hard werkt aan SIS II als opvolger van het huidige SIS. Daar hangt overigens nog wel een dataprotectieprobleem aan vast omdat SIS I een zgn. 'hit-no-hit' systeem is. SIS II zal waarschijnlijk veel meer gegevens bevatten en veel meer zoekmogelijkheden bieden. De regels voor dataprotectie zouden dan grondig moeten worden herzien.

Overigens zijn ook onder Schengen Uitvoerings Overeenkomst reserves mogelijk, zij

het dat deze beperkter zijn dan onder de rechtshulpconventie van de Raad van Europa

Er van uitgaand dat rechtshulp in ieder geval moet voldoen aan twee eisen, namelijk het geleverde bewijs moet tijdig aanwezig zijn, voor de zitting, en ook (formeel) bruikbaar zijn tijdens de zitting, is het duidelijk dat het huidige systeem de nodige haken en ogen heeft.

Wederzijdse erkenning

Het begrip 'wederzijdse erkenning' is volgens de verklaring van de Europese Raad van Tampere 'de hoeksteen van de justitiële samenwerking in straf en civiele zaken binnen de Europese Unie'.

Met die gedachte in het achterhoofd heeft de Europese Commissie met het oog op bovenstaande rechtshulp problemen een ontwerp kaderbesluit gepresenteerd om tot een 'Europees Bewijs Bevel' te komen. Doel is een enkel, snel en effectief mechanisme te creëren om bewijs te verkrijgen en dat bewijs aan de uitvaardigende staat over te dragen. In de Voorzitterschapsconclusies van de Europese Top van 4 en 5 november te Brussel (*het 'Den Haag-programma', de opvolger van Tampere*) wordt opgemerkt dat het Kaderbesluit betreffende het Europees Bewijs Bevel eind 2005 door de Raad (van Justitie en Binnenlandse Zaken) zou moeten worden aangenomen.

Het gepresenteerde ontwerp kaderbesluit ziet op bestaand bewijs in de vorm van voor-

werpen, documenten en gegevens wat direct beschikbaar is (maar zich niet noodzakelijk in handen van politie of justitie bevindt). Basis zou een 'Europees Bewijs Bevel' moeten zijn, een formulier (enigszins als het Europees Arrestatie Bevel) dat wordt opgesteld door de justitiële autoriteiten van de *uitvaardigende* staat en waarin het doel wordt aangegeven (bijvoorbeeld beslag op goed X). Dat bevel zou dan door de uitvoerende staat zonder nadere exequatur procedure binnen een bepaalde tijd moeten worden uitgevoerd. De manier waarop staat ter beoordeling aan de uitvoerende staat, als het resultaat maar wordt gehaald binnen de gestelde termijn.

Het ontwerp kaderbesluit stelt wel enkele grenzen aan een dergelijk Bewijs Bevel. Bepaalde procedurele garanties zouden in acht moeten worden genomen, ook procedure voorschriften van de uitvaardigende staat zouden, op verzoek, in acht moeten worden genomen en de uitvaardigende justitiële autoriteit mag een dergelijk bewijsbevel alleen maar geven als deze autoriteit in een vergelijkbaar geval op het eigen nationale territoir ook bevoegd zou zijn. Het kan natuurlijk wel voorkomen dat in een dergelijk geval de rechter in de uitvoerende staat niet zelf bevoegd zou zijn, dat is echter in principe geen belemmering om het bevel toch uit te voeren. Het is immers niet meer dan een gevolg van het uitgangspunt van 'wederzijdse erkenning'.

Dit Europees Bewijs Bevel moet in de visie van de Commissie nog worden opgevolgd door kaderbesluiten die bewijs beslaan wat nog niet bestaat, maar wel direct beschikbaar is, bijvoorbeeld het afnemen van getuigenverhoren, telefoontaps of lopende informatie van bankrekeningen en bewijs dat eerst nader onderzocht zou moeten worden (bijvoorbeeld DNA).

Uiteindelijk zouden dan deze drie instrumenten (-bestaand, direct beschikbaar bewijs, -niet bestaand maar wel beschikbaar en -bewijs dat eerst nader onderzocht moet worden) in een overkoepelend instrument gegoten moeten worden.

Er bleek nogal wat oppositie te zijn tegen de benadering van de Commissie, in ieder geval enige tijd zouden er twee systemen naast elkaar bestaan, wederzijdse erkenning voor zover het geregeld is en de gewone rechts-

hulp voor het overblijvende deel. Ook de gedachte dat een rechter in land A, met meer bevoegdheden dan de rechter in land B toch een bevel zou kunnen geven wat in land B uitgevoerd moet worden, ook al zou dat in een vergelijkbaar geval in land B niet kunnen, stuitte velen tegen de borst, maar men legde zich neer bij deze consequentie van wederzijdse erkenning. Ook vroeg men zich af of het huidige systeem nu werkelijk in de praktijk zoveel problemen oplevert als geschetst door de Commissie.

Overdracht tenuitvoerlegging

Tijdens haar presentatie merkte Françoise Travaillot van het Franse ministerie van Justitie nogal uitdrukkelijk op dat zij de Nederlandse praktijk onder de WOTS waarbij in een exequatur procedure de buitenlandse straf wordt omgezet naar Nederlandse normen helemaal niets vond omdat naar haar mening de Nederlandse rechter de buitenlandse straf vaak omzet naar een veel te laag niveau.

(Mogelijk had zij daarbij het oog op een berichtje in 'De Stem' van 19 november j.1 (die ongetwijfeld goed wordt gelezen in het Elisee) waarin werd weergegeven hoe een OvJ nogal laconiek vorderde dat een straf van 10 jaar, opgelegd in het UK wegens smokkel van hard drugs, in principe zou worden omgezet in een straf van 3 jaar, waarbij het, ter wille van de internationale gevoeligheden het uiteindelijk 4 jaar zou moeten worden. De rechtbank volgde 14 dagen later de OvJ in zijn eis)

Ik sprak dat, enigszins uit eigen ervaring, krachtig tegen. Maar Frankrijk kreeg flinke steun van Jurgen Schnigula van het Duitse ministerie. Weliswaar zette Nederland volgens hem bij normale criminaliteit wel de straffen op een acceptabele wijze om, maar bij drugscriminaliteit was dat zeker niet zo. Ook de 'Schiphol-problematiek' met het, naar zijn mening, zonder meer heenzenden van verdachten met minder dan 3 kilo werd er weer onvermijdelijk en ongenueanceerd bijgesleept. Een zakelijke discussie daarover lijkt ook niet goed mogelijk. Het zou de moeite waard kunnen zijn eens aan Duitsland aan te bieden op de luchthaven Frankfurt enkele risicovluchten even grondig te controleren als op Schiphol gebeurt. Misschien dat men dan meer begrip krijgt voor het Nederlandse vervolgingsbeleid. Overigens vertelde een federal prosecutor van het Office of Professional Responsibility

uit Washington mij onlangs dat daar deze 'mules' ook gewoon worden heengezonden na bijvoorbeeld ongewenst verklaring.

De sprekers van Frankrijk en ook Duitsland wensten eigenlijk dat in geval van overdracht van executie de daar opgelegde straffen zonder omzetting in Nederland verder ten uitvoer zouden worden gelegd. Voor Frankrijk zou omzetting conform de WOTS zelfs een reden zijn om niet mee te werken aan overlevering via het Europees Arrestatie Bevel van Nederlandse ingezetenen aan Frankrijk omdat Nederland bij latere 'terug-overlevering' om het Franse vonnis in Nederland ten uitvoer te leggen steeds de exequatur procedure toepast, wat Frankrijk weer in strijd acht met het beginsel van wederzijdse erkenning.

Onderzoek

Ondergetekende bracht nog ter sprake dat de praktijk van tenuitvoerlegging per land vaak grote verschillen vertoont. In België krijgt men in het algemeen al VI. na ommekeer van 1/3 van de straftijd. Bovendien zijn vaak de regels en de praktijk voor VI. zo ondoorzichtig dat een vergelijking heel moeilijk is. Een op het eerste oog forse straf in land A zou in de praktijk van de tenuitvoerlegging wel eens heel dicht kunnen liggen bij een op het oog lagere straf in land B opgelegd.

Het zou in Europees verband interessant zijn op het terrein van de strafexecutie eens een vergelijking te maken. Bijvoorbeeld door enkele gestandaardiseerde delicten voor te leggen aan rechters uit alle lidstaten met de vraag welke straf daar opgelegd zou worden en dan tevens een vergelijking te maken wat dan de werkelijk effectieve straftijd zou zijn. Een mooi project om met Europese subsidie uit te voeren!

TEKST: Ton van der Schans
Mr. A. van der Schans is advocaat-generaal in Den Haag en gedetacheerd als rechter-plaatsvervanger bij de rechtbank in Rotterdam.

Het jaar 2004: stormachtig van begin tot eind

Eric. O. Incidenten zijn er elk jaar. Maar het aantal incidenten, spraakmakende rechtszaken en opmerkelijke ontwikkelingen waren in het jaar 2004 zo talrijk dat er eerder sprake was van regel dan uitzondering. Het jaar begon meteen al stormachtig met de mededeling van het parket Arnhem dat op Nieuwjaarsdag een Nederlandse militair uit Irak naar Nederland was overgebracht en in verzekering gesteld. De zaak Eric O. was geboren. Het veroorzaakte een publicitaire storm, gevolgd door debat in de Tweede Kamer. Op 18 oktober werd de sergeant-majoor door de militaire kamer van de rechtbank Arnhem vrijgesproken. Het OM ging in hoger beroep.

Terra College. Dinsdag 13 januari wordt op het Terra College in Den Haag onderdirecteur Hans van Wieren door een leerling doodgeschoten. De 17-jarige Murat D. wordt in april volgens volwassenenstrafrecht veroordeeld tot vijf jaar cel en tbs met dwangverpleging. Geweld op school is een thema dat maandenlang het nieuws domineert. Ook ontstaat er een publiek debat over toepassing van het volwassenenstrafrecht op minderjarigen.

Baarnse moordzaak. Misdaadverslaggever Peter R. de Vries hield in 2004 het Openbaar Ministerie weer scherp, ook al ging dat niet altijd in eendrachtige samenwerking. Op 3 februari verzocht het OM in Utrecht De Vries om medewerking aan het onderzoek naar de Baarnse moordzaak door een interview met de verdachte af te staan. De Vries weigerde ondanks een rechterlijk bevel de banden af te staan. Op 18 maart stelt de misdaadverslaggever het parkeergedrag voor de deur van het parket-generaal aan de kaak. De dienstauto's worden sindsdien volgens de regels geparkeerd. Op 6 oktober wordt de verdachte in de Baarnse moordzaak veroordeeld tot levenslang. Rond die tijd heeft Peter R. de Vries al weer een nieuwe primeur: Officier van justitie Joost Tonino heeft zijn computer bij het grof vuil gezet. De computer wordt vervolgens bij de misdaadverslaggever afgeleverd. De Kamer wijdt een spoeddebat aan de kwestie.

Aanslag Van Aartsen. Het jaar 2004 was ook het jaar van bedreigingen van politici. Meestal bleven de bedreigingen, hoe ernstig ook, beperkt tot woorden. Soms vergezeld van ketchup of kogelbrieven. Een verwarde vrouw voegde begin april de daad bij het woord en reed met een huurauto in op VVD-fractie leider Van Aartsen en een fractiemedewerker. Van Aartsen kwam met de schrik vrij. De vrouw werd op 25 oktober door de rechtbank in Den Haag veroordeeld tot tbs met dwangverpleging.

Ontvoering Eibergen. Na de ontvoeringen van Lusanne van der Gun en Reinier Terwindt in 2003, werd op 23 mei 2004 alarm geslagen over de ontvoering van een 13-jarig meisje uit Eibergen. Twee dagen na de ontvoering wist de Duitse politie de gewapende gijzelnemer aan te houden. De ontvoerder van Lusanne van der Gun werd op 15 juli in hoger beroep veroordeeld tot een celstraf van zeven jaar. De ontvoerder van Reinier Terwindt moet van de rechtbank in Arnhem tien jaar zitten.

Theo van Gogh. Misschien wel de belangrijkste gebeurtenis in het afgelopen jaar was de moord op Theo van Gogh op 2 november. Dat de vermoedelijke dader een geradicaliseerde moslim was, deed het publieke debat over integratie en over terrorisme oplaaien. Als reactie op de gebeurtenis werden op verschillende plaatsen in het land islamitische scholen en moskeeën doelwit van brandstichting en vernieling. Het jaar 2004 was ook het jaar van de moord op Hells Angels, de Deventer moordzaak, het hoger beroep van de Haagse verpleegkundige Lucy de B., van liquidaties van onder anderen vastgoedhandelaar Endstra, van de zaak Bradaric en de zaak Awa, van de Schiedammer parkmoord en de Haagse metselmoorden. Eigenlijk te veel om op te noemen. Voor een uitgebreid jaaroverzicht van het OM-nieuws, kijk op www.om.nl onder publicaties/OM.

TEKST: Leo Maat
FOTO'S: WFA

Het Functioneel Parket houdt zicht op zaken

Het Functioneel Parket is een bijzonder parket. En daarom heeft het, in eigen beheer, ook een bijzondere, geautomatiseerde administratie onder de naam Zicht op Zaken. Beleidsmedewerker bestuurlijke informatievoorziening Kees Takken en logistiek manager Bram Diepstraten vertellen over 'hun' systeem.

Het Functioneel Parket kwam vanaf de oprichting te staan voor de vraag: hoe houden we zicht op de zaken, waar de bijzondere opsporingsdiensten mee bezig zijn, hoe bewaken we de voortgang en hoe kunnen we sturen met behulp van ICT. Dus keken we naar Compas, maar daar konden we het bewaken van de voortgang niet in kwijt. Compas gaat een zaak pas registreren, als de opsporingsdienst er klaar mee is. Voor het Functioneel Parket voldoet het op dat punt niet. Een gemiddelde fraudezaak is wat anders dan zeg een winkeldiefstal. Een fraudezaak duurt gauw één tot anderhalf jaar voordat de opsporingsdienst de zaak instuurt. Juist in die periode wil je als Functioneel Parket kunnen sturen. Dus wij wisten wat we wilden: een zaakvolgsysteem vanaf het allereerste contact met de BOD. Vervolgens hebben we gekeken wat er op de markt is. Maar daar hing een flink prijskaartje en een lange ontwikkelingsduur aan. Dus zijn we zelf iets gaan ontwikkelen. We hebben het Zicht op Zaken genoemd en het is inmiddels een begrip binnen het parket. Het Functioneel Parket beschouwt elke zaak als een project. Met het zaakvolgsysteem kunnen we vroegtijdig aangeven hoe en wanneer we een zaak willen afdoen. Het geeft de zaaks-officieren en het management de mogelijkheid tussentijds te kunnen repareren, te kunnen bijsturen. Het systeem geeft kwalitatieve en kwantitatieve informatie en het is een plannings- en beheersinstrument.

Planning

Planning is bij het Functioneel Parket van groot belang. Niet alleen omdat het om langlopende onderzoeken gaat, die vaak ook veel zittingscapaciteit vergen, maar ook omdat we zaken in het hele land aanbrengen. We hebben dus te maken met 19 Compassen en diverse ketenpartners.

Daarom hebben we nu een geavanceerd planningsysteem voor zittingen erin opgenomen. Dat is nieuw. Het systeem was niet in één keer klaar. Het evolueert. Dat trekken wij niet met zijn tweeën. Je ontwikkelt het met alle medewerkers samen. En we kunnen vaststellen dat het werkt. Het systeem levert mooie rapportages op. Het bevat allerlei gegevens over zaken, verdachten en zittingen, maar ook over voortgang, planning en mijlpalen. Voor speciaal geautoriseerden zijn de gevoelige zaken zichtbaar. Gelet op de beperkte financiële middelen, de werkwijze van het FP en de snelle ontwikkelingen op het werkterrein van het parket is het systeem ontwikkeld in verschillende modules. Bovendien is de hulp ingeschakeld van studenten van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN). Hierdoor is een systeem op maat ontwikkeld.

GPS

Natuurlijk is ook gekeken of GPS voor het Functioneel Parket van nut kon zijn. Maar bij het GPS-project zitten de landelijke diensten aan het eind van de rit. Dat betekent dat we in 2008 aan de beurt zouden zijn. Daar konden we echt niet op wachten. We kijken wel mee wat er gebeurt bij GPS. We hebben ons bij de ontwikkeling vooral op de gebruikerskant gericht. We proberen met de invoer van zo min mogelijk gegevens, zo veel mogelijk te bewaken. Meer dan honderd medewerkers kunnen vragen: geef me eens een overzicht van al mijn zaken. Dat kunnen ze in één oogopslag zien. Er zijn algemene statistieken, maar ook persoonsgebonden rapportages. En het moet er natuurlijk een beetje leuk uitzien.

Kees en Bram denken al weer vooruit naar nieuwe ontwikkelingen. Zo willen ze gaan werken met een alertsysteem. Bijvoorbeeld

dat iemand een mailtje krijgt om te waarschuwen dat een termijn dreigt te verstrijken. Ook willen ze tijdrapportages mogelijk maken, zodat er inzicht bestaat in hoeveel tijd en geld een zaak heeft gekost. Dat is weer van belang voor het selecteren van zaken. Want met een beperkte capaciteit kan nu eenmaal niet iedere zaak worden geaccepteerd.

Intelligent

Bij toekomstige ontwikkelingen zou je gebruik moeten maken van de laatste kennis op het gebied van kunstmatige intelligentie. Hoe denkt de gebruiker en kunnen we dat vertalen naar de machine? We zijn nu al bezig met onderzoek en ontwikkeling van kunstmatige intelligentie. Dat wil zeggen dat computers zich zo gedragen, dat als mensen het op die manier zouden doen, het intelligent zou heten.

Het Openbaar Ministerie loopt volgens Kees en Bram niet voorop als het gaat om ICT. De rechterlijke macht denkt nog teveel in papier. OM'ers zijn veel tijd kwijt met het zoeken van informatie. Men is bang dat dingen registreren tijd kost, maar het tegendeel is waar. Je verdient er alleen maar tijd mee. Zeker als iemand jouw zaak moet overnemen. Dan is een digitaal dossier een uitkomst, die veel tijd bespaart.

Zicht op Zaken is sinds de eerste introductie in september 2003 binnen de organisatie een begrip geworden. Iedereen in Den Haag, Zwolle en Den Bosch weet wat het is en wat het kan. Straks zal het systeem ook draaien in de vestigingen Amsterdam en Rotterdam. Aanvankelijk was er wel enige huivering bij de traditionele OM'er, maar dat is inmiddels wel overwonnen.'

TEKST: Leo Maat

Foute Eilanden

Wie weet wat een 'Dutch Sandwich' is? In *Witte Stranden, Zwart Geld* beschrijft Jeffrey Robinson de wereld van het internationale witwassen. De 'Dutch Sandwich' is de techniek die corrupte Mexicaanse

politici toepasten om via een trust op de Antillen hun steekpenningen te beleggen in een 'dummy-bank' die op zijn beurt drie Texaanse spaarbanken opkocht waarmee dan weer een verzekeringsmaatschappij uit Arizona werd afgeroomd. Het meest vermakelijk in het boek van Robinson zijn de verhalen over de artiesten onder de fraudeurs. Ene Ziegler deed zich in Grenada voor als ambassadeur-generaal van de 'monotheïstische staat' Melchizedek, een land dat onder meer erkend zou worden door de 'Weimarrepubliek' (anno 1997!). Met zijn paspoort uit Melchizedek en een fotokopie van een taxatierapport van een robijn ter waarde van 20 miljoen dollar kreeg Ziegler het recht om op Grenada een bank te openen. Die bank werd uiteraard vervolgens voor allerlei duistere praktijken gebruikt. Zelfs de claim dat de bank op jaarbasis 26 miljard dollar winst zou maken, deed geen alarmbellen bij de investeerders rinkelen.

Ergens in het boek merkt een witwasbestrijder op dat je vooral niet moet denken dat er een traditionele methode van witwassen is: 'Alles wat je kunt bedenken. Als het maar werkt... Die gasten zijn echt van alle markten thuis.' Inderdaad blijkt alles wat van waarde is bruikbaar te zijn voor de witwasser, of het nu gaat om kortingsbonnen op de cornflakes, koelkasten of lijfrenteverzekeringen. Robinson sluit af met een aantal hoofdstukken over de geldstromen van terroristen. Op zich hebben terroristen een veel kleinere *cashflow* dan een drugskartel. Toch hebben ook zij geld nodig voor het levensonderhoud, terwijl ze acties voorbereiden. De terroristen vallen vooral op door hun doorzettingsver-

mogen. De Hezbollah bedroop zich bijvoorbeeld met het heen en weer rijden van een kampeerauto vol sigaretten tussen Amerikaanse staten om gebruik te maken van accijnsverschillen.

De andere kant van het verhaal zijn de witwasbestrijders. Wat de opsporingsdiensten betreft lijkt het vooral achter de feiten aan te lopen of men moet bij toeval op een kofferbak vol geld stuiten. Een andere optie is om de witwassers met infiltratietrajecten aan te pakken. Robinson zet het New Yorkse El Dorado-project in het zonnetje. Eerlijk gezegd is het mij niet meer duidelijk of deze door de politie opgezette frontstore nu een vorm misdadbestrijding was of dat de misdaad er juist door gefaciliteerd werd. Trots vertelt een medewerker van het project: 'weldra verwerkten we via onze man massa's geld voor andere mensen en maakten het telegrafisch over naar alle delen van de wereld... Jorge maakte ons tot het centrum van een immense zwarte markt voor het wisselen van peso's.' Van strengere wetgeving en toezicht valt ook al geen soelaas te verwachten. Er staan altijd economisch zwakke landen klaar om opengevallen plekken in de lucratieve wereld van het offshore-bankieren over te nemen. Robinson vertelt dat een Letse bank het verzoek kreeg om 1,2 miljard vanuit de Oekraïne door te boeken naar het eiland Nauru in de Stille Zuidzee. Het bankpersoneel vond dat geen verdachte transactie. Dat is toch vreemd. Nauru heeft maar 10.000 inwoners heeft en staat bovenaan de lijst van witwasstaties.

Jeffrey Robinson, Witte Stranden, Zwart Geld, Rijswijk: Elmar 2004. ISBN 90-389-1462-8 (Voor wie meer wil weten over de monotheïstische staat Melchizedek: <http://www.melchizedek.com/>)

Minimonografie

Wetenschappelijk werk wint aan zeggingskracht wanneer het is geschreven door mensen die met beide benen in de praktijk staan. Dat geldt zeker voor de Prinsengrachtbundel over art. 12 Sv. Op

grond van dat wetsartikel kunnen slachtoffers en andere benadeelden zich bij het gerechtshof beklagen over een beslissing van het OM om niet te vervolgen. De schrijvers van de bundel zijn in Amsterdam (plaatsvervangend) raadsheer of – in het geval van Van Gend – advocaat-generaal. Het *pièce de résistance* is de bijdrage van Aben. In een 'minimonografie' bespreekt hij alle aspecten van de procedure. Hij stelt zich daarbij kritisch op, ook ten opzichte van de gang van zaken aan zijn eigen hof. Zo verbaast hij zich er over hoe stiefmoederlijk de partijen bedeed worden waar het gaat om de inzage in de stukken. Ook worden de klager en degene wiens vervolging wordt verlangd afzonderlijk door het hof gehoord, waardoor partijen niet goed in staat zijn op elkaar te reageren. 'Enigszins verrassend maken partijen en hun advocaten zelden tot nooit problemen over deze werkwijze', stelt Aben vast.

De bijdragen aan de bundel bieden het kijkje in de keuken dat veel strafrechtelijke studies node missen. Visser illustreert bijvoorbeeld aan de hand van de zaaksdossiers wat voor kaf er tussen het aanbod aan art. 12-klachten kan zitten. De man die zag hoe in het Sarphatipark een hond een kip doodbeet, was begrijpelijkerwijs niet-ontvankelijk in zijn beklag tegen de niet-vervolging van de eigenaar van de hond. Afgezien van dergelijke bagatelzaken, blijkt de art. 12-procedure wel degelijk een nuttige functie te vervullen als correctie op de beslissingen van het OM. Een inventarisatie van Van Gend toont dat het hof in ongeveer een op de tien art. 12-beschikkingen bepaalt dat het OM alsnog vervolging moet instellen. In de helft van de gevallen leidt die vervolging uiteindelijk tot een straf.

Het grootste kritiekpunt van de verschillende auteurs is de traagheid van de art. 12-procedure. Volgens Aben duurt de behandeling van klachten van enige substantie minstens een jaar. Die vertraging verkleint de mogelijkheden om een verdachte later alsnog met succes te vervolgen. Mede om de vlotte afdoening te bevorderen stellen Schalken en Veldhuisen voor om de art. 12-procedure in de toekomst bij de rechtbanken onder te brengen. Een bijkomend voordeel zou zijn dat daardoor de beoordeling minder afstandelijk wordt. Schalken vraagt zich in dit verband af of het 'uit een oogpunt van conflictoplossing niet veel raadzamer [is] als de officier zelf, degene die de beslissing nam, daarover in raadkamer verantwoording aflegt?'

Helaas gaan de schrijvers niet in op de keerzijde van een dergelijke verplaatsing van de vijf hoven naar negentien rechtbanken: het verlies aan rechtseenheid. Met die eenheid lijkt het overigens ook nu al matig gesteld te zijn. Uit de bundel blijkt bijvoorbeeld dat in Amsterdam slechts 20% van de klagers wordt gehoord, terwijl drie andere hoven in beginsel iedere klager horen. Dat is de procedurele kant. Het is al helemaal niet duidelijk in hoeverre de hoven gelijke criteria hanteren bij de inhoudelijke beoordeling van art. 12-klachten. Slechts heel zelden worden art. 12-beschikkingen gepubliceerd. Aan de Prinsengracht heeft men in ieder geval het initiatief genomen om de eigen art. 12-inspanningen in kaart te brengen. Nu zou het mooi zijn om ook te achterhalen hoe het aan de Leeghwaterlaan, de Prins Clauslaan, het Wilhelminaplein en in de Walburgstraat toegaat.

S.J.A.M. van Gend & G.J. Visser, Artikel 12 Sv, Prinsengrachtreeks 2004 (2), Nijmegen, Ars Aequi Libri 2004. ISBN: 90-6916-536-8.

TEKST: Juriaan Simonis

Ambitie Politie Midden en West Brabant en parket Breda

Genoeg goede zaken goed doen!

Het lijken wel padvindskreten: de goede zaken doen, de zaken goed doen en genoeg van de zaken doen. Maar de kreten geven wel precies weer waaraan in 2004 hard is gewerkt in het Bredase arrondissement. Met alleen het behalen van het prestatieconvenant – het aanleveren van de politie MWB van benodigde 13.950 zaken – doe je tekort aan de parket- en politieambities. Natuurlijk het behalen van de ten doel gestelde zaken is wél een mooi gezamenlijk resultaat. Daar werd in januari wel even bij stil gestaan.

In vier jaar tijd (met 2002 als peiljaar) zullen 2.400 extra zaken richting parket moeten worden ingestuurd. In 2004 werd de doelstelling keurig gehaald: 101,3%. Suzan Daalmans en Patrick van de Vrande van de politie kwamen dat op 10 januari persoonlijk toelichten op het parket. Zij benadrukten dat er om deze goede resultaten in 2004 te behalen veel oog voor kwaliteit is geweest.

Resultaat

De instroom van zaken wordt wekelijks gevolgd. Maar instroomcijfers alleen zijn niet heilig bij Ina Hendriks en Henk van Nispen van de unit Sturingsondersteuning. Zij kijken ook naar de trend. 'Kijk, licht Henk toe, als je na drie maanden precies een vierde van de zaken binnen hebt, is dat géén reden tot gejuich. Je weet namelijk dat normaal gesproken de eerste drie maanden de 'topmaanden' zijn. De instroom zakt later in het jaar in, met name in de zomermaanden. Wil je de cijfers echt volgen, moet je rekening houden met de trend.' Over de instroom is nauw contact met de politie. Elke maandag leveren we de cijfers aan, 's middags bespreekt de politieleiding ze, zegt Ina gedeceerd. 'Zo geven we ze informatie in handen om te sturen op resultaat.' Niet alleen de politie heeft baat bij actuele bedrijfsinformatie. Ook werd in 2004 bijvoorbeeld geconstateerd dat de instroom van zaken uit het politiedistrict Tilburg boven het gemiddelde uitsteeg. Hierop zijn parketsecretarissen van elders tijdelijk ingezet op het Veiligheidshuis in Tilburg om de zaken te beoordelen.

Sturing

Genoeg zaken dus. Maar worden in Brabant de goede zaken behandeld? Jazeker, hoewel

er geen eenduidig antwoord op te geven, volgens Gerard Hertsenberg, verwijst hij naar de celdagequivalent, het cijfer dat – zeg maar – de gemiddeld opgelegde celstraf weergeeft. Het cijfer zegt iets over de zwaarte van de zaken die zijn opgepakt. Breda scoorde ten opzichte van andere parketten vorig jaar al érg goed op dit cijfer. Dat is het resultaat van goede sturing op opsporing en vervolging. Nicole Zandee kan dat vanuit de unit Zware Criminaliteit beargumenteren. 'Er is veel aandacht voor afstemming met de politie. Briefings worden door officieren frequent bezocht zodat ze uit de eerste hand weten wat er speelt. Ook op het parket zelf, bijvoorbeeld door strafmaatoverleg en het gezamenlijk volgen van de jurisprudentie en het houden van themalunches, is er veel aandacht voor kwaliteit.' De stijging van 20% van het aantal voorgeleidingszaken geeft dat succes van de samenwerking met de politie weer. Ook de gebiedsofficieren van Lokale Zorg hebben grip op de kwaliteit. Zij stelden binnen de driehoek de speerpunten 2004 vast. Onder meer op basis van de piekanalyse werden concrete doelstellingen vastgesteld met daarbij afspraken voor preventie, opsporing en vervolging. Zo worden de 'goede voornemens' ook in 2005 haalbaar. Het toverwoord bij dit alles is 'samenwerking'. Zonder een respectvol samenspel is het bereiken van dergelijke resultaten gewoon ondenkbaar. De goede resultaten die het parket Breda en de politie Midden en West Brabant in 2004 samen hebben gerealiseerd, geven dan ook een goede stimulans om die samenwerking in 2005 en in de volgende jaren te versterken en voort te zetten.

TEKST: Martine Pilaar

Personalia

Alkmaar:

Per 1 januari is **Mr. Bernard Streefland** benoemd tot hoofdofficier van justitie van het parket Alkmaar. **Bernard Streefland** was voorheen hoofd van het Bureau Ontnemings-wetgeving OM.

Amsterdam:

Joke Walstra begonnen als management assistente. **Katja Post** en **Linda van Bakel** zijn in januari begonnen als administratief medewerkster. **Shildryn Reingoud** is aan de slag gegaan als medewerkster teamsecretariaat en **Anja Streufert** begon als administratief medewerkster.

De administratief medewerker **Marco Oorthuizen** heeft het parket Amsterdam

verruild voor het Landelijk Parket en **Quirine Donkersloot** is vertrokken naar het Functioneel parket.

ressortsparket Amsterdam:

Albert Kubbenga (hoofd administratie) gaat naar de IND. In december zijn **Olivier Deiters** (juridisch medewerker) en **mr Pieter Koopmans** (juridisch medewerker, is voor

6 maanden naar Turijn vertrokken voor een stage bij UNICRI) uit dienst getreden.

Breda:

In dienst zijn getreden: **Willem Bos** in de functie van officier van justitie, **Monique Nectar** als allround financieel medewerker, **Tony Rering** als allround financieel medewerker, **Linda van de Oever** als Parketsecretaris Jeugd (afkomstig van het parket Rotterdam). Per 1 januari 2005 heeft **Ronald de Brouwer** Breda ingeruild voor het parket Rotterdam.

BVOM:

Per 1 januari is **Geert van Rhee** in dienst gekomen in de functie van communicatie adviseur. **Geert** volgt **Marieke Enter** op, zij is teruggekeerd naar het bedrijfsleven.

's-Hertogenbosch:

Allroundsecretaris **Wil Gijbels** is per 1 november overgestapt naar parket Breda en **Ben Braun** (stadsnetwerker) is met eervol ontslag per 1 december 2004.

Haarlem: **mr. Bob Steensma** is per 1 januari benoemd tot hoofdofficier van justitie te Haarlem. **Bob Steensma** was voordien fungerend hoofdofficier van justitie te Arnhem.

HOMV:

Pieter Bemelmans is Senior Beleidsmedewerker/wnd. Hoofd Bestuursbureau te Maastricht en is 2 dagen per week als 'Projectsecretaris' werkzaam voor het Themaproject Besturing, Interfaces en Financiën (BI&F), **Christa Weber** is al langere tijd bij Het OM Verandert werkzaam als secretaresse. 1 januari 2005 is zij in vaste dienst getreden.

Parket-Generaal:

Carla Aarsen is in dienst getreden bij de afdeling Onderzoek en Ontwikkeling als beleidsmedewerker internationaal. **Martine Hoogendam** en **Sander Jobse** zijn per 1 januari in dienst getreden bij de afdeling Bestuurlijk, Juridische Zaken in de functie van Bestuurlijk Juridisch medewerker. Per 1 februari begint **Ronald Craene** ook als medewerker BJZ. Per 1 februari zal **Han Tonnon** de functie van Hoofd Voorlichtingsdienst OM bekleden. **Han** was hiervoor hoofd van de afdeling voorlichting bij de Rijks-

voorlichtingsdienst. Per 1 januari is **Manon Nooteboom** begonnen bij de Voorlichtingsdienst OM in de functie van webredacteur van de site www.om.nl **Manon** is **Leo Maat** opgevolgd, die thans eindredacteur van Opportuun is.

Corien Fahner is per 1 januari overgestapt naar het Haagse arrondissementsparket, in de functie van officier van justitie, enkelvoudige zaken.

ressortsparket Den Haag:

John van Krieken en **Astrid Rijdsdorp** (Astrid is voor 50% gedetacheerd bij ressortsparket), versterken het ressortsparket beiden in de functie van advocaat-generaal.

Sila Boedhai heeft het Arnhemse ressortsparket verruild voor het Haagse in de functie van administratief medewerker. **Kristel van Griensven** (juridisch medewerker), is vertrokken naar parket Den Haag als politieparketsecretaris.

Roermond:

Op 1 december 2004 is RAIO-officier van justitie **Susanne van de Winkel** bij parket Roermond in dienst getreden. Per 1 januari is **Carla Alberts** werkzaam op parket Roermond in de functie van officier van justitie enkelvoudige zittingen. **Carla** was hiervoor werkzaam als senior-parketsecretaris bij parket Maastricht. De tijdelijke dienstverbanden van **Lieke Derkx**, **Jacqueline van Breugel** en **Nathalie van Beek** zijn per 1 januari 2005 beëindigd.

Utrecht:

Roelanda Niemeijer begint op 1 januari 2005 als teamleider bij het Overtredingenteam. De Raio's **Els Martens**, **Eddie Bongers** en **Beatrijs van de Ven** zijn op 1 december begonnen bij het parket. Ze komen van de Utrechtse rechtbank. **Jetty Barkel** is op 1 januari gestart als officier. Ze komt van de rechtbank in Utrecht.

Zutphen:

Per 1 december 2004 is kwaliteitsmedewerker **Frits Eijkhoudt** gedetacheerd bij HOMV project centrale verwerking. **Martijn Koopman** vervangt **Frits**.

TEKST: Karin Mensink

Agenda

Congres vier/vijf jaar Wet Bijzondere

Opsporingsbevoegdheden, 3 februari

Centraal tijdens deze praktijkervaringendag staat telkens de vraag of de bestaande BOB-wetgeving adequaat is voor de opsporingsproblematiek van vandaag en morgen. Na een kort plenair ochtend-gedeelte zal, verdeeld over drie rondes, een negental praktische workshops plaatsvinden.

Locatie: Congrescentrum Oud London, Zeist

Kosten: € 395 p.p. (excl. BTW)

Informatie: www.kerckebosch.nl of via

Studiecentrum Kerckebosch telefoon 030-698 42 22

Congres Nieuwe reorganisatie van het politiebestel? wetsvoorstellen voor meer landelijke sturing op politie, 9 februari

Het kabinet wil een meer centrale aansturing van het politieapparaat. Hiervoor zijn wetsvoorstellen ontwikkeld die de bevoegdheden op rijksniveau ten aanzien van de politie versterken. De wetsvoorstellen geven de minister zeggenschap over de prioriteiten van de politie. Welke gevolgen heeft een meer centrale aansturing voor uw dagelijkse praktijk? Tijdens dit middagcongres hoort u wat de inhoud en de gevolgen van de wetsvoorstellen zijn.

Locatie: Golden Tulip Green Park, Leidschendam

Kosten: € 545 p.p. (excl. BTW), bij elke 2e aanmelding € 50 korting p.p.

Informatie: www.elseviercongressen.nl of

via telefoon 070-441 57 55 of via Frank Aalderinks Frank.Aalderinks@reedbusiness.nl.

Seminar 'De nieuwe Nederlandse aanpak van georganiseerde misdaad, vanuit internationaal perspectief gewikt en gewogen', 23 februari

Tijdens dit seminar zal er een antwoord worden gegeven op de volgende vragen: Hoe verhoudt de nationale aanpak zich tot de gesignaleerde internationale ontwikkelingen? Wat kunnen wij leren van de ervaringen en ontwikkelingen in andere Europese landen? Hoe kijken deskundigen uit de buurlanden aan tegen de Nederlandse uitgangspunten? Wat zijn de verschillen en overeenkomsten in prioriteiten in de aanpak van georganiseerde misdaad tussen Duitsland, België en Nederland?

Locatie: VU Agora-zaal, Amsterdam

Kosten: € 250 (aanmelden vóór 16 feb!)

Informatie: www.ciroc.nl of via Ciroc telefoon 020-598 62 31

Congres Veiligheid in het publieke domein : toepassing van nieuwe handhavingsinstrumenten, 2 maart

Per 1 januari 2005 treedt de Wet op de Uitgebreide Identificatieplicht in werking en wordt de regelgeving in de Gemeentewet uitgebreid. Een complex geheel aan bevoegdheden is het gevolg. Tijdens het congres gaan sprekers in op deze nieuwe handhavingsbevoegdheden aan de hand van wetgeving en praktijkcases.

Locatie: Holiday Inn, Leiden

Kosten: € 675 p.p. (excl. BTW)

Informatie: www.elseviercongressen.nl of via telefoon 070-441 57 95 of via Louise van Nispen Louise.van.Nispen@reedbusiness.nl.

Training Snellezen, Mind Mapping en Geheugentechnieken voor juristen, 3 maart

De hoeveelheid informatie op uw vakgebied is enorm: jurisprudentie, vakliteratuur, actualiteiten. Toch wilt u zo veel mogelijk up-to-date blijven. Met de speciaal voor u ontwikkelde methoden snellezen en Mind Mapping voor juristen kan dat.

Locatie: Jaarbeurs, Utrecht

Kosten: € 645 p.p. (excl. BTW)

Informatie: www.sdu.nl/studiedagen of via SDU, Stefanie van Tatenhove telefoon 070-378 93 26

Congres 'Update' 2005 Straf(proces)recht, 10 maart

Centraal tijdens deze praktijkervaringendag staat telkens de vraag of de bestaande BOB-wetgeving adequaat is voor de opsporingsproblematiek van vandaag en morgen. Na een kort plenair ochtend-gedeelte zal, verdeeld over drie rondes, een negental praktische workshops plaatsvinden.

Locatie: Jaarbeurs Congrescentrum (Beatrixgebouw), Utrecht

Kosten: € 365 p.p. (excl. BTW), bij evt. 2e aanmelding korting

Informatie: www.kerckebosch.nl of via

Studiecentrum Kerckebosch telefoon 030-698 42 22

Congres Jeugdcriminaliteit, 31 maart

Tijdens dit congres komen de volgende thema's aan de orde: Welke strafrechtelijke interventies het meest effectief zijn bij welke doelgroep en welke financiering daarbij past; Hoe u jeugdcriminaliteit effectiever aanpakt door beter samen te werken met partners; Hoe uw vakgenoten jeugdcriminaliteit aanpakken; Hoe preventie en repressie zich tot elkaar verhouden.

Locatie: Jaarbeurs, Utrecht

Kosten: € 799 p.p. (excl. BTW)

Informatie: www.sbo.nl of via telefoon 040-297 49 80

TEKST: Mirelle Herffterkamp

Project GPS verhuisd

Het project GPS heeft op 3 januari 2005 een nieuw pand betrokken aan de Uniceflaan 1 in Utrecht. Dit pand bevindt zich op ruim 10 minuten loopafstand van Utrecht CS. Het oude kantoorgebouw 'Westraven' moest vanwege renovatiewerkzaamheden worden verlaten.

In de loop van dit jaar zal ook ICTRO – als zijnde hoofdhuurder – zich vestigen in het nieuwe pand. Dat GPS en ICTRO in één pand zitten biedt vele voordelen, onder andere bij het testen van de opgeleverde systemen en het in beheer nemen ervan door ICTRO. Het project GPS is bereikbaar onder telefoonnummer 030-878 73 87; het faxnummer is 030-878 73 00. Bij GPS is ook het Landelijk Coördinatie Centrum (LCC) gehuisvest. Het LCC houdt zich bezig met de begeleiding van de landelijke implementatie van GPS. Het telefoonnummer van het secretariaat van het LCC is 030-878 73 88.

De terugkeer van de groene fee

Het is 1906 als in het Zwitserse plaatsje Commugny ene Jean Lanfray met een bijl zijn hele gezin uitmoordt. Als blijkt dat hij tot deze daad kwam na het nuttigen van grote hoeveelheden absint was voor de plaatselijke bevolking de maat vol. Met een gewelddadige betoging wisten zij te bereiken dat er een verbod op de drank werd ingevoerd. En vele landen zouden dit voorbeeld volgen, waaronder Nederland. Met de invoering van de Absintwet van 1909 werd ook in ons land de verkoop van de in vele ogen gevaarlijke drank verboden. Dat belette de Fransen er echter niet van om stevig door te blijven drinken: in 1913 werd er maar liefst 48 miljoen liter absint geconsumeerd! Toen het belabberde optreden van de Franse soldaten in de Eerste Wereldoorlog aan de absint werd geweten, werd het in 1915 ook aldaar verboden.

Absint is een gifgroen destillaat met een hoog alcoholpercentage, dat wordt gestookt uit ingrediënten als anijs, venkel en alsem, een taai onkruid dat groeit op kale vlakten, onder meer in Frankrijk en Zwitserland. En juist aan alsem, dat de stof thujon bevat, worden bijzondere eigenschappen toegedicht. Daardoor zou absint hallucinerend werken. Voor veel kunstenaars werkte het inspirerend, maar volgens sommige theorieën sneed Vincent van Gogh onder invloed van absint zijn oor af. Hoe dan ook: de helder groene drank kreeg een mythisch maar ook duivels imago, dat doorklinkt in benamingen als 'de groene fee' en 'hellevocht'. Anderen suggereerden overigens dat niet alsem, maar niet in absint thuis horende stoffen als methanol, kopersulfaat en aniline-groen verantwoordelijk waren voor sommige merkwaardige reacties van absintdrinkers.

Bijna een eeuw lang was absint in Nederland alleen onder de toonbank verkrijgbaar. Tot een Amsterdamse slijter het open en bloot ging verkopen. Met als logisch gevolg een proces-verbaal. De daarop aangeboden transactie van 450 euro werd niet betaald, waarna de zaak aanhangig werd gemaakt bij de Amsterdamse politierechter. Die kwam op 23 juli 2004 (rechtspraak.nl, LJN nr. AQ5032) tot een verrassende uitspraak. Wat bleek was, dat er inmiddels Europese regelgeving – geïmplementeerd in het Warenbesluit – bestond over de hoeveelheid thujon die levensmiddelen mogen bevatten. Als het gaat om bitters als absint mag er per liter 35 milligram aanwezig zijn. En de door de Amsterdamse slijter verkochte absint bevatte bijna 13 milligram per liter.

De politierechter kwam tot de conclusie dat het handelen in strijd met de Absintwet kon worden bewezen en dat deze wet ook niet buiten werking of onverbindend moest worden verklaard. 'Genoemde regelgeving staat de aanwezigheid van thujon immers slechts toe in beperkte, vastgestelde hoeveelheden. Wel dient beoordeeld te worden of het bewezene, gelet op die regelgeving een strafbaar feit oplevert.' Die vraag moet ontkennend worden beantwoord, aldus de politierechter, nu de hoeveelheid thujon in de verkochte absint niet de norm van het Warenbesluit overschreed.

Een curieuze uitspraak, die het kabinet ertoe bracht de procedure tot intrekking van de Absintwet in werking te stellen. Waarmee de terugkeer van de groene fee in de Nederlandse slijterijen een feit werd!

TEKST: Jan-Willem Grimbergen
advocaat-generaal ressortsparket Arnhem

BELEID EN REGELS

Angela Kaptein

Hoge Raad 2 november 2004, 00389.04 + 000390.04

Belaging: afzonderlijke klacht van elk slachtoffer; artt. 285b, 164 Sr

Veroordeeld zijn grootouders ter zake belaging van hun schoondochter en haar twee dochters. Geklaagd wordt dat er slechts één klacht is, die van de moeder en dat anders dan het Hof meent bij pluraliteit van klagers niet met één klacht kan worden volstaan. Ook is te laat geklaagd. Het openbaar ministerie is niet-ontvankelijk. De Hoge Raad overweegt dat blijkens de wetsgeschiedenis van boek 1 titel VII (over klacht bij misdrijven) van het Wetboek van Strafrecht, de wetgever in bepaalde gevallen vervolging niet heeft uitgesloten indien één van de klachtgerechtigden een klacht heeft ingediend. 's Hofs oordeel dat zulks ook geldt ter zake van belaging is niet juist; de ontstaansgeschiedenis van het later ingevoerde art. 285b Sr biedt daarvoor geen aanknopingspunt. Die opvatting strijdt ook met de ratio van art. 285 lid 2 Sr namelijk dat het slachtoffer niet met negatieve gevolgen van vervolging mag worden geconfronteerd, welk persoonlijk belang gaat boven het algemeen belang van strafvervolging. Hiermee strookt ook de strekking van art. 164 Sr: vast moet staan dat de klachtgerechtigde persoon zelf vervolging wenst. Het middel is dus gegrond maar leidt niet tot cassatie: gelet op de aangifte van beide andere klachtgerechtigden kan worden vastgesteld dat zij vervolging wensten en heeft het Hof niet onbegrijpelijk kunnen afleiden dat hun klacht ook tijdig is gedaan. Beroep verworpen.

Hoge Raad 2 november 2004, 00625.04

Gemachtigd raadsman bij vordering tenuitvoerlegging

Volgens de raadsman is de machtiging van art. 279 Sr niet vereist in het geval van een niet verschenen veroordeelde als bedoeld in art. 14i.3 Sr. De Hoge Raad overweegt dat de veroordeelde zich bij de behandeling van een vordering tenuitvoerlegging kan laten bijstaan door een raadsman (artt. 14i Sr en 14g Sr). In een geval als dit, waarbij de strafzaak en de vordering tenuitvoerlegging gelijktijdig worden behandeld, is de behandeling van de vordering tenuitvoerlegging verweven met die van de straf-

zaak. Gelet op art. 14i.4 Sr (waarin, bij niet-gelijktijdige behandeling, art. 279 niet genoemd wordt als van overeenkomstige toepassing), moet als kennelijke bedoeling van de wetgever worden aangenomen dat, in een geval van wel gelijktijdige behandeling, art. 279 Sr van toepassing is op de behandeling van de vordering tenuitvoerlegging. Beroep verworpen. (AG Jorg: is bij een losse vordering tenuitvoerlegging geneigd zich bij het standpunt van de raadsman aan te sluiten. Dan ontbreekt een rechtsmiddel, wat ondermeer het maken van een onderscheid rechtvaardigt).

Hoge Raad 2 november 2004, 02822.03

Bewijsmotivering: voorgeschiedenis van niet ten laste gelegde strafbare feiten

Veroordeeld is ter zake doodslag en openlijk geweld tot zeven jaar gevangenisstraf. Geklaagd wordt dat ten onrechte in de strafmotivering strafbare feiten in aanmerking zijn genomen waarvan niet is gebleken en die niet zijn erkend. De Hoge Raad overweegt dat het Hof heeft geoordeeld dat verdachte een 'extra zware straf' verdient omdat hij zich heeft schuldig gemaakt aan pogingen tot afpersing met mishandeling en bedreiging.

Zou het gaan om ad info feiten, dan heeft het Hof miskend dat verdachte deze feiten niet ter zitting van het Hof heeft erkend. Zou het gaan om een nadere uitwerking van de omstandigheden waaronder de bewezen verklaarde misdrijven zijn begaan, dan kan – zonder nadere motivering – uit het verhandelde ter terechtzitting niet het kennelijk door het Hof bedoelde verband tussen deze niet erkende feiten en de bewezen verklaarde misdrijven worden afgeleid (H R 27 november 2001, LJN AD 4286). Zijn de feiten vermeld als nadere uitwerking van de persoonlijke omstandigheden van verdachte, dan is dat – zonder nadere motivering – niet begrijpelijk omdat verdachte voor die feiten niet onherroepelijk is veroordeeld.

Vernietiging en verwijzing voor wat betreft de strafoplegging. (AG Fokkens: anders. Een geval doet zich voor als in H R 27 november 2001, LJN AD 4286: het ging niet om een incident maar om geweld dat door verdachte al enige tijd werd uitgeoefend jegens personen in de omgeving van het slachtoffer. Het is ook niet goed voorstelbaar dat het Hof de voorgeschiedenis er buiten zou hebben gelaten. Die is ter zitting in het verhoor van verdachte door het Hof ook aan de orde gesteld. Het gaat dus om omstandigheden waaronder het feit zich heeft voorgedaan.)

Hoge Raad 2 november 2004, 03006.03

Doorzoeking ter aanhouding bij heterdaad; machtiging ook mondeling; art. 55a.1 Sv

De Hoge Raad overweegt dat noch de wettekst noch de wetgeschiedenis noopt tot het oordeel dat de machtiging doorzoeking ter aanhouding (art. 55a.1 Sv), schriftelijk moet worden verstrekt. Mondeling kan ook. Beroep verworpen.

Hoge Raad 16 november 2004, 01337.04

Openlijk geweld met letsel

Veroordeeld is terzake openlijk geweld met enig letsel tengevolge. Bewezen is verklaard dat verdachte geweldhandelingen heeft verricht tegen de slachtoffers A en/of B en/of C, welke handelingen hebben geleid tot het omschreven letsel van A en/of B en/of C. De Hoge Raad overweegt dat niet uit de bewijsmiddelen blijkt dat het door verdachte uitgeoefende geweld heeft geleid tot letsel bij elk van de drie slachtoffers. Nu het Hof telkens ten aanzien van de personen aan wei de verdachte letsel heeft toegebracht 'en/of' heeft bewezen verklaard zal uit de bewijsmiddelen moeten kunnen volgen dat het door verdachte gepleegde geweld het letsel van ieder van die personen heeft veroorzaakt. De bewezenverklaring is in zoverre niet behoorlijk met redenen omkleed.

De in art. 141.2 onder 1 Sr zwaardere strafbepaling is alleen van toepassing op de verdachte die zelf het bewezen verklaarde letsel heeft toegebracht. Dit volgt uit de wetgeschiedenis van dit artikellid. De wet van 25 april 2000 waarbij onder meer art. 141 Sr is gewijzigd, heeft daarin geen verandering gebracht. Vernietiging en verwijzing. (AG Jorg: anders).

Hoge Raad 9 november 2004, 02641.03

Verklaring van overlijden

Verdachte, een arts, is veroordeeld ter zake van moord (injectie) en het opmaken van een valse verklaring van overlijden. Geklaagd wordt dat het beroep op overmacht in de zin van noodtoestand ten onrechte is verworpen. De Hoge Raad overweegt als volgt: de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding was nog niet van toepassing. In die wet zijn eisen geformuleerd voor het slagen van een beroep op de bijzondere strafuitsluitingsgrond van art. 293.2 Sr. Die eisen sluiten nauw aan bij eerdere criteria van de Hoge Raad. In casu heeft de patiënte geen verzoek gedaan. Zij had gezegd voor het leven te kiezen en was daarna niet meer in staat haar wil te uiten. Het gaat dus niet om een geval van euthanasie of

hulp bij zelfdoding. In een geval als waarvan hier sprake is, is een beroep op noodtoestand van een arts die actief het leven van zijn patiënt heeft beëindigd weliswaar niet zonder meer uitgesloten (zoals dat in het algemeen bij een delict als dit niet op voorhand is uitgesloten), maar het zal slechts bij hoge uitzondering kunnen worden aanvaard. Er moeten zich zeer dringende, de toestand van zijn patiënt betreffende, omstandigheden voordoen waardoor de arts komt te staan voor de noodzaak te kiezen uit onderling strijdige plichten en belangen. Dat het lijden van de (comateuze) patiënte volgens het Hof niet ondraaglijk was, wordt niet bestreden. Het Hof heeft overwogen dat de erbarmelijke toestand waarin de patiënte verkeerde, gelet op de zeer kort levensverwachting, niet doorslaggevend mag zijn. Dat moet aldus worden verstaan dat de uitzichtloze situatie en de grote mate van ontlustering van de patiënte geen dringende omstandigheden opleveren waardoor de arts in een noodtoestand is komen te verkeren. 's-Hofs oordeel dat het toedienen van de dosis Alloferine niet als een vorm van palliatieve zorg kan worden aangemerkt is, gelet ook op de inhoud van de deskundigenrapporten, niet onbegrijpelijk. Beroep verworpen.

Hoge Raad 16 november 2004, 01004.04

Noodweerecxcus? Na onverhoedse aanval en wurgpoging bij thuiskomst

Veroordeeld is ter zake doodslag tot 36 maanden gevangenisstraf. Er is gestoken. Verdachte had haar partner (het latere slachtoffer) weer op proef in huis genomen. Zij kon die avond wel verwachten dat hij boos zou zijn. Ze werd direct na binnenkomst in haar huis door hem aangevallen, ze kon niet vluchten. Hij trachtte haar te wurgen. Ze tastte in de keuken ter verdediging achter zich, wist niet dat daar een mes lag. Volgens de verdediging is sprake van noodweer of psychische overmacht. De Hoge Raad overweegt dat het Hof het door de verdachte aangevoerde als vaststaand heeft aangenomen. Verdachte heeft verklaard dat het die avond in principe niet anders was dan anders. Het Hof heeft voorts overwogen dat bij eerdere incidenten het slachtoffer agressief was, maar dat zich nimmer een levensbedreigende situatie voordeed. Dat sluit volgens de Hoge Raad echter niet uit dat er bij dit incident wel een noodweer-situatie was of ten tijde van het te last gelegde feit is ontstaan. De verwerping van het beroep op noodweer is niet toereikend gemotiveerd. Vernietiging en verwijzing. (A G Jorg: Het Hof kiest niet in elkaar uitsluitende

feitelijke situaties. De verwerping noodweer is onbegrijpelijk gemotiveerd. Het beroep op psychische overmacht is terecht verworpen: vergelijkbaar geweld tussen levenspartners in: H R NJ 90.48 (geen overmacht volgens het Hof, H R anders); Rechtbank Breda 28 juni 2004, LJN AP4512 (geen overmacht); H R NJ 92.681 (geen overmacht); Hof A'dam NJ 2000.746 (wel overmacht); H R NJ 2000.89 (geen overmacht). In casu valt in het oordeel van het Hof een culpa in causa-achtige redenering te ontwaren. Het Hof lijkt te zeggen dat verdachte de mogelijkheid om zonder hem (veilig) in haar eigen huis te leven, onbenut heeft gelaten. Vgl. H R NJ 83.553; H R NJ 87965. Verschil met H R NJ 90.48 is dat er in casu geen sprake is van een emotionele ontlading.

Hoge Raad 30 november 2004, 00643.04 **Psychische overmacht? Bedreiging van verdachte met geringe mentale vermogens**

Veroordeeld is ter zake medeplegen moord. Het slachtoffer is in zijn hoofd geschoten. Verdachte wist van zijn medeverdachten dat zij met vuurwapens bezig waren en dat er iets geregeld moest worden in verband met drugs. Hij heeft geholpen bij de aankoop en levering van een vuurwapen. Hij ging met D. mee hoewel hij problemen verwachtte en hij wist dat hij tegen D. niet makkelijk was opgewassen. De verdediging meent dat het beroep op psychische overmacht ten onrechte is verworpen. De bewustzijnsvernaauwing van verdachte, samen met zijn geringe mentale vermogens, leverde een toestand van psychische dwang op. De Hoge Raad overweegt dat sprake moet zijn van een drang van buiten waaraan verdachte redelijkerwijze geen weerstand kon en ook niet hoefde te bieden. Onder omstandigheden kan het feit dat verdachte zich in die drangsituatie heeft gebracht aan een beroep op psychische overmacht in de weg staan.

In casu is verdachte volgens het Hof in een toestand van bewustzijnsvernaauwing geraakt ten gevolge van een concrete bedreiging door medeverdachte D. Dat sluit niet uit dat verdachte aan die bedreiging mogelijk geen weerstand hoefde te bieden. Het Hof heeft ook onvoldoende gemotiveerd waarom sprake was van zodanige 'eigen schuld' dat het verweer niet kon slagen. Vernietiging en verwijzing. (AG Vellinga: anders. Het gaat eigenlijk om een beroep op ontoerekenbaarheid. Dat heeft het Hof goed gemotiveerd verworpen. Zo bezien is de vraag of verdachte verwijtbaar in de situatie is terecht gekomen alsmede de culpa in causa redenering, zonder betekenis).

Hoge Raad 16 november 2004, 00731.04 B **Bevel bewaring: niet voor een bolletjesslikker; art. 67a.3 Sv**

De rechter-commissaris heeft een bevel bewaring geweigerd omdat het OM-beleid inhoudt dat een drugskoerier met minder dan 3 kilo niet zal worden vervolgd. Naar algemene ervaringsregels is uitgesloten dat een slikker meer dan 3 kilo inwendig vervoert. Verdachte heeft geen recidive. De Officier van Justitie heeft gewezen op de verplichting tot inbeslagneming van illegale voorwerpen (art. 126ff Sv), maar art. 67a.3 Sv geeft een limitatieve opsomming van de gronden voor voorlopige hechtenis, waartoe inbeslagneming van illegale voorwerpen niet behoort. Volgens de Officier van Justitie heeft de Rechtbank art. 67a.3 Sv onjuist uitgelegd en inbreuk gemaakt op het vervolgingsmonopolie van het Openbaar Ministerie.

De Hoge Raad overweegt dat het oordeel van de rechtbank juist is. Het geval omschreven in art. 67a.3 Sv doet zich immers voor (het bevel blijft achterwege wanneer ernstig rekening moet worden met geen vrijheidstraf of -maatregel) en het bevel kan niet worden gegeven met het oog op inbeslagneming van verboden voorwerpen. De rechtbank heeft feitelijk vastgesteld dat het OM-beleid ten tijde van de vordering inhield dat een op Schiphol aangehouden drugskoerier, zoals verdachte, niet wordt vervolgd indien hij minder dan 3 kilo heeft ingevoerd en er geen sprake was van recidive. De rechtbank heeft zonder miskenning van de in de artikelen 167 en 242 Sv aan het Openbaar Ministerie toegekende bevoegdheden kunnen oordelen dat verdachte niet voor dit feit zal worden vervolgd. Beroep verworpen.

Hoge Raad 16 november 2004, 00895.04 **Noodweer-exces? na aanval van achteren met pistool**

Veroordeeld is ter zake doodslag met een mes tot acht jaar gevangenisstraf. Verdachte ging – 'over de rooie' – met een groot vleesmes naar het latere slachtoffer, de nieuwe vriend van zijn ex. Deze heeft verdachte plotseeling en van achteren benaderd, verdachte draaide zich om en kreeg een pistool op zijn hoofd gericht. Verdachte hoorde een harde klik, heeft zich omgedraaid en zijn mes gepakt dat hij voordat hij aanbelde op de brievenbus had gelegd. Hij heeft direct gestoken. In het gevecht dat volgde is verdachte blijven steken. Hij bleef het slachtoffer vasthouden met de gedachte dat deze niet moest kunnen schieten. Volgens de verdediging is het beroep op noodweer(-exces) ten onrechte verworpen. Verdachte ging erheen om uit te vinden of de

relatie weer kon worden hersteld. Waarom hij het mes nam weet verdachte niet meer precies of het was – zoals hij vlak erna tegen zijn dochter heeft verklaard – 'omdat hij het niet vertrouwde'. De Hoge Raad overweegt dat 's-Hofs oordeel niet onjuist is en toereikend gemotiveerd. Verdachte was uit op een confrontatie, hij had een mes bij zich. Ondanks herhaalde pogingen van een hem bekende taxichauffeur om verdachte te kalmeren en hem van zijn voornemen er naar toe te gaan af te brengen, heeft verdachte volhard in dat voornemen en is hij gegaan. De intentie van verdachte was gericht op het aangaan van een confrontatie met het latere slachtoffer waarbij het gebruik van het mes niet zou worden geschuwd, terwijl dit mes ook daadwerkelijk door verdachte is gehanteerd, met dodelijk gevolg. Beroep verworpen.

Hoge Raad 2 november 2004, 00072.04 P **Ontneming, redelijke termijn**

Tussen instellen appel en arrest zit een termijn van drie jaar en zeven maanden en tussen instellen appel en binnenkomst van de stukken bij het Hof een termijn van elf maanden. Volgens het Hof is het openbaar ministerie niet-ontvankelijk, gelet op het tijdsverloop en omdat de procesopstelling van de verdediging niet bijzonder is en voorts het openbaar ministerie niet een voortvarende behandeling in hoger beroep heeft bevorderd. De Hoge Raad overweegt dat het Hof niet duidelijk maakt waarom de omstandigheden van uitzonderlijke aard zijn. Het heeft ook niets overwogen omtrent het tijdsverloop in eerste aanleg. Aan de zware motiveringseisen is niet voldaan. Vernietiging en terugwijzing.

Zie verder op OMtranet:

- Hoge Raad 30 november 2004, 02830.03
Doorzochting WWM; rechterlijke machtiging vereist?; proportionaliteit
Veroordeeld is terzake de Wet Wapens en Munitie (WWM).
- Hoge Raad 2 november 2004, 00481.04
Smaad per brief aan burgemeester; doel ruchtbaarheid geven?

Gebruik van oud formulier 'Aankondiging van beschikking'

Hof Leeuwarden 8 december 2004 WAHV 04/01293

Betrokkene stelt zich op het standpunt dat het opleggen van een sanctie van € 115,- niet gerechtvaardigd is en hem slechts een sanctie van 115 gulden (omgerekend € 52,18) kan worden opgelegd, omdat op de aankondiging van beschikking een f staat gedrukt voor het getal 115. Betrokkene vindt het niet normaal dat voor het uitreiken van een bekeuring een oud formulier wordt gebruikt en dat het bedrag in guldens op straat even wordt veranderd in het bedrag in euro's. Het Hof overweegt dat het de betrokkene bekend is geweest, althans behoorde te zijn geweest, met het feit dat het om een bedrag van 115 euro ging, aangezien op de aankondiging van beschikking direct achter het bedrag van 115,- het woord euro staat vermeld en de euro, op het tijdstip van de gedraging, reeds ruim anderhalf jaar als wettig betaalmiddel in Nederland werd gehanteerd. Van 'veranderen' op straat van het bedrag in guldens naar het bedrag in euro's is, volgens het Hof, geen sprake geweest aangezien op het moment dat de betrokkene de gedraging heeft verricht er een sanctie uitgedrukt in 115,- euro, en níet een sanctie uitgedrukt in guldens, stond gesteld op deze gedraging. Dit verweer van de betrokkene mist, volgens het Hof, derhalve feitelijke grondslag. Volgt bevestiging van de beschikking van de Kantonrechter tot ongegrond verklaring van het beroep.

Handsfree telefoneren > voertuig in de berm parkeren om niet - handsfree (verder) te telefoneren

Hof Leeuwarden 15 december 2004 WAHV 04/01238

Betrokkene is ten laste gelegd dat hij zonder dat sprake was van een noodgeval, heeft gebruik gemaakt van de berm van een auto(snel-)weg (artikel 43 van het RVV90). Hij stelt dat hij handsfree aan het bellen was toen, wellicht door een technische storing, hij de persoon aan de andere kant van de lijn niet goed meer kon verstaan. Hij besloot geen risico te nemen en het voertuig in de berm tot stilstand te brengen om aldaar de telefoon ter hand te nemen en op die manier verder te bellen. Betrokkene stelt te goe-

der trouw gehandeld te hebben om ongelukken te voorkomen. Het Hof is van oordeel dat het feit dat de betrokkene te goeder trouw handelde om ongelukken te voorkomen, niet meebrengt dat er sprake is van een omstandigheid die het opleggen van de sanctie niet rechtvaardigt. Om een ongeval te voorkomen was de betrokkene immers niet genoodzaakt om in de berm te gaan telefoneren. Om ongelukken te voorkomen had de betrokkene bijvoorbeeld ook kunnen doorrijden naar een parkeerplaats om daar verder te telefoneren. Volgt bevestiging van de beschikking van de Kantonrechter tot ongegrond verklaring van het beroep.

Auto total loss > verzekeringsplicht niet zonder meer vervallen

Hoge Raad 30 november 2004 nr. 01975/04 H

Betrokkene doet een herzieningsverzoek met als reden dat als de Kantonrechter destijds van de z.i. nieuwe feiten en omstandigheden had kunnen kennisnemen, de uitspraak anders zou zijn uitgevallen. Die feiten en omstandigheden waren dat de auto sinds oktober 2000 niet meer aan het verkeer had deelgenomen. Deze was na een verkeersongeval total loss verklaard, maar het vrijwaringsbewijs werd door omstandigheden pas op 23 mei 2003 verstrekt. Intussen was betrokkene op 16 oktober 2002, 11 december 2002 en 2 april 2003 bekeurd en voor die feiten bij verstek veroordeeld. De Hoge Raad overweegt, dat in de aanvraag wordt miskend dat de kentekenhouders ingevolge art. 2, eerste lid, WAM verzekeringsplichtig is opgegeven en de geldigheid van het kentekenbewijs niet op aanvraag van hem door de Dienst Wegverkeer is geschorst overeenkomstig art. 67, eerste lid, Wegenverkeerswet 1994 (vgl. HR 27 maart 2001, NJ 2001, 380). De enkele omstandigheid dat het motorrijtuig niet meer aan het verkeer deelnam, doet de verzekeringsplicht voor de kentekenhouders dus niet zonder meer vervallen. Volgt afwijzing van de aanvraag tot herziening.

Matiging sanctie door bijzondere omstandigheden

Hof Leeuwarden 22 december 2004 WAHV 04/01179

Op en rond het kerkplein in de gemeente Z. ontstaan op zondagmorgen rond de kerkdiensten al jaren parkeerproblemen veroorzaakt o.a. door voornamelijk oudere, moeilijk ter been zijnde kerkbezoekers die de vrije doorgang belemmeren. Betrokkene stelt zich op het standpunt dat de situatie kennelijk door de politie wordt gedoogd. Ten tijde van de overtreding was er volgens betrokkene geen sprake van een parkeerchaos, wel van extra drukte i.v.m. de viering van

een jubileum, maar de vrije doorgang werd niet belemmerd. Vrijwilligers zagen toe op het ordelijk parkeren. Hij had met zijn aangepaste auto (vervoer van een elektrische rolstoel), als vrijwilliger, een invalide man opgehaald en betrokkene is van mening dat de officier van justitie de beschikking had moeten vernietigen. De officier van justitie was van mening dat op de bewuste zondag sprake was van een verkeerschaos en dat de situatie niet te tolereren was. Er was o.a. geen vrije doorgang op het trottoir. Het Hof constateert dat uit de gedingstukken niet blijkt dat de politie voor het parkeren rond de kerk, met voor ieder kenbare voorwaarden, een gedoogbeleid voerde (= stelselmatig afzien van handhaving gedurende een in de tijd beperkte overgangssituatie vooruitlopend op legalisatie van een onwettige situatie, bijv. in afwachting van het verstrekken van een parkeervergunning). Uit de beslissing van de officier van justitie blijkt, volgens het Hof, dat de politie slechts handhavend pleegt op te treden indien sprake is van een exces, zoals op de bewuste dag / het betreffende tijdstip. Het Hof is van oordeel dat de bijzondere omstandigheden in dit concrete geval (cursief door JS) aanleiding geven de sanctie te matigen. Het Hof acht het aannemelijk dat het slechts bij uitzondering handhavend optreden bij het bestuur en de bezoekers van de kerk gedurende een groot aantal jaren tot onduidelijkheid aanleiding heeft gegeven, alsmede tot de, weliswaar ongerechtvaardigde, veronderstelling dat parkeren aldaar was toegestaan, mits dit niet tot overlast zou leiden. Dat die veronderstelling bij het bestuur van de kerk leefde, kan ondermeer blijken uit de ingebrachte verklaring van een getuige die schrijft dat op de betreffende dag van overtreding door vrijwilligers werd toegezien op het ordelijk parkeren van de voertuigen. Volgt vernietiging van de beslissing van de Kantonrechter en vaststelling van een lager sanctie-bedrag. .

Zie verder op OMtranet:

- Aanstonds vaststelling van identiteit bestuurder / niet voldoen aan stoptekens; artikel 83 RVV90, Hof Leeuwarden 10 december 2004 WAHV 04/01088
- Vóór laten gaan van een voetganger, Hof Leeuwarden 22 december 2004 WAHV 04/01197
- Van rijbaan wisselen Hof Leeuwarden 15 december 2004 WAHV 04/01390

ACHTEROM

Den Haag – Medewerkers van het parket-generaal nemen op 23 december afscheid van procureur-generaal Hulsenbek.

Zutphen – Margot Kanon-de Vries (rechts met rode vest) heeft op het parket Zutphen haar zelf-gemaakte kettingen geveild. De opbrengst was volledig voor giro 555.

Assen – De OR van OM Assen deelt aan alle medewerkers een boter, kaas en eieren spel uit. Op het spel staat de tekst: 'Soms gaat het OM het spel en soms OM de knikkers. De OR, wat er ook verandert!' Op de foto (vlnr): Arjen Polstra, Marco van den Broek, Herman Karperien, Brenda Buist en Henk Haandrikman.

Arnhem – Afscheid van Bob Steensma op 21 december in de historische kelders van Arnhem. Hij houdt een foto omhoog waarop hij is uitgedost voor het EK voetbal in Portugal.

Haarlem – Het afscheidsfeestje van hoofdofficier Henk Wooldrik van het parket Haarlem had als thema de jaren 70... De organisatie had een geweldig feest georganiseerd met een heuse discodansvloer en kleding en pruiken uit die tijd!!

Middelburg – Parket Middelburg had een kerst-lunch 'In de tropen'. Het was éxtreem lekker en erg gezellig en bovendien werd het afgesloten met een mooi kerstpakket.

Breda – Op 21 december 2004 vierde Harry van Mechelen, parketsecretaris op het Bredase Parket, zijn 40-jarig ambtsjubileum feestelijk in het Bierreclamemuseum in Breda. Hij genoot van de ambiance en van de 'tonpraoter', die in plat Brabants Harry's verleden besprak.

Dublin – Het Landelijk Ontnemingsoverleg bracht van 10 tot 14 december een werkbezoek aan Ierland. Op de foto (vlnr) Bernard Streefland (Alkmaar), Gerard Sta (BOOM), Michael Mc Dowell (Minister van Justitie Ierland) en Ben Hendriks (Almelo).

Utrecht – Het Utrechtse Overtredingenteam neemt afscheid van teamleider Janet ten Hoop (links op de foto), die naar Team Utrecht Buiten is vertrokken. In een verkleedpartij kwamen alle 'ergernissen' van Janet (muizen, planten, het EK en de BHV langs).

Colombia – Daadwerkelijk handhaven: cocaïne-plantage in Colombia in november ontmanteld door de Nationale Recherche. Bart Nieuwenhuizen (plv. hoofdofficier Landelijk Parket) en links, Johan van Kastel (Hoofd Nationale Recherche, KLPD).

Den Bosch – Twee scholieren van het Vmbo uit Oisterwijk interviewen Officier van Justitie Ton Willemsen. Zij moesten voor het vak maatschappijleer iemand interviewen die zijn geld verdient met het bestrijden van criminaliteit.

Alkmaar – Op 21 december namen Leo den Hollander en Sander de Haas afscheid van het parket Alkmaar. OvJ Sander de Haas heeft sinds 1 december parket Alkmaar vervuld voor het parket Amsterdam. Leo den Hollander nam vanaf april 2004 de functie van hoofdofficier waar.